

Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport

DECRET 104/2018, de 27 de juliol, del Consell, pel qual es desenvolupen els principis d'equitat i d'inclusió en el sistema educatiu valencià. [2018/7822]

- Índex
- Preàmbul
- Capítol I. Disposicions generals
- Article 1. Objecte
- Article 2. Destinataris i àmbit d'aplicació
- Article 3. Principis generals
- Article 4. Línies generals d'actuació
- Capítol II. Accions i participació conjunta
- Article 5. Funcions de la conselleria competent en matèria d'educació
- Article 6. Funcions dels centres educatius
- Article 7. Participació de les famílies
- Article 8. Participació de l'alumnat
- Article 9. Entorn social i comunitari
- Article 10. Col·laboració entre administracions i amb entitats
- Capítol III. Organització de la resposta educativa per a la inclusió
- Article 11. El projecte educatiu com a eix vertebrador de la resposta a la inclusió
- Article 12. Pla d'actuació per a la millora (PAM)
- Article 13. Detecció i identificació de necessitats de l'alumnat
- Article 14. Mesures de resposta educativa per a la inclusió
- Article 15. Principis generals de l'avaluació de l'alumnat en el marc d'una escola inclusiva
- Article 16. Processos de transició
- Article 17. Formació i sensibilització
- Article 18. Personal i materials de suport
- Article 19. Beques i ajudes a l'estudi
- Capítol IV. Escolarització
- Article 20. Criteris generals
- Article 21. Escolarització de l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu
- Article 22. Escolarització i compensació de desigualtats
- Article 23. Centres d'educació especial
- Capítol V. Inclusió de l'alumnat en els ensenyaments postobligatoris i de transició a la vida adulta
- Article 24. Continuitat en els estudis postobligatoris
- Article 25. Alumnat que finalitza l'Educació Secundària Obligatoria sense l'obtenció del títol
- Article 26. Alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu en el Batxillerat
- Article 27. Alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu en la Formació Professional i en els ensenyaments de règim especial
- Article 28. Alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu en els ensenyaments de formació de persones adultes
- Capítol VI. Orientació educativa, psicopedagògica i professional en el marc de l'escola inclusiva
- Article 29. L'orientació
- Article 30. Objectius de l'orientació educativa, psicopedagògica i professional
- Article 31. Orientació al llarg de la vida
- Article 32. Estructura de l'orientació educativa, psicopedagògica i professional
- Capítol VII. Seguiment i avaluació
- Article 33. Seguiment per part del Consell
- Article 34. Seguiment per part de la conselleria competent en matèria d'educació
- Article 35. Seguiment per part dels centres docents
- Disposició Addicional Primera. Difusió i supervisió de la norma
- Disposició Addicional Segona. Incidència pressupostària
- Disposició Addicional Tercera. Tractament i protecció de dades
- Disposició derogatòria única. Derogació normativa
- Disposició Final Primera. Desenvolupament reglamentari
- Disposició Final Segona. Entrada en vigor
- Annex. Nivells de resposta educativa per a la inclusió

Conselleria de Educación, Investigación, Cultura y Deporte

DECRETO 104/2018, de 27 de julio, del Consell, por el que se desarrollan los principios de equidad y de inclusión en el sistema educativo valenciano. [2018/7822]

- Índice
- Preámbulo
- Capítulo I. Disposiciones generales
- Artículo 1. Objeto
- Artículo 2. Destinatarios y ámbito de aplicación
- Artículo 3. Principios generales
- Artículo 4. Líneas generales de actuación
- Capítulo II. Acciones y participación conjunta
- Artículo 5. Funciones de la conselleria competente en materia de educación
- Artículo 6. Funciones de los centros educativos
- Artículo 7. Participación de las familias
- Artículo 8. Participación del alumnado
- Artículo 9. Entorno social y comunitario
- Artículo 10. Colaboración entre administraciones y con entidades
- Capítulo III. Organización de la respuesta educativa para la inclusión
- Artículo 11. El proyecto educativo como eje vertebrador de la respuesta a la inclusión
- Artículo 12. Plan de actuación para la mejora (PAM)
- Artículo 13. Detección e identificación de necesidades del alumnado
- Artículo 14. Medidas de respuesta educativa para la inclusión
- Artículo 15. Principios generales de la evaluación del alumnado en el marco de una escuela inclusiva
- Artículo 16. Procesos de transición
- Artículo 17. Formación y sensibilización
- Artículo 18. Personal y materiales de apoyo
- Artículo 19. Becas y ayudas al estudio
- Capítulo IV. Escolarización
- Artículo 20. Criterios generales
- Artículo 21. Escolarización del alumnado con necesidades específicas de apoyo educativo
- Artículo 22. Escolarización y compensación de desigualdades
- Artículo 23. Centros de educación especial
- Capítulo V. Inclusión del alumnado en las enseñanzas postobligatorias y de transición a la vida adulta
- Artículo 24. Continuidad en los estudios postobligatorios
- Artículo 25. Alumnado que finaliza la Educación Secundaria Obligatoria sin la obtención del título
- Artículo 26. Alumnado con necesidades específicas de apoyo educativo en el Bachillerato
- Artículo 27. Alumnado con necesidades específicas de apoyo educativo en la Formación Profesional y en las enseñanzas de régimen especial
- Artículo 28. Alumnado con necesidades específicas de apoyo educativo en las enseñanzas de formación de personas adultas
- Capítulo VI. Orientación educativa, psicopedagógica y profesional en el marco de la escuela inclusiva
- Artículo 29. La orientación
- Artículo 30. Objetivos de la orientación educativa, psicopedagógica y profesional
- Artículo 31. Orientación a lo largo de la vida
- Artículo 32. Estructura de la orientación educativa, psicopedagógica y profesional
- Capítulo VII. Seguimiento y evaluación
- Artículo 33. Seguimiento por parte del Consell
- Artículo 34. Seguimiento por parte de la conselleria competente en materia de educación
- Artículo 35. Seguimiento por parte de los centros docentes
- Disposición adicional primera. Difusión y supervisión de la norma
- Disposición adicional segunda. Incidencia presupuestaria
- Disposición adicional tercera. Tratamiento y protección de datos
- Disposición derogatoria única. Derogación normativa
- Disposición final primera. Desarrollo reglamentario
- Disposición final segunda. Entrada en vigor
- Anexo. Niveles de respuesta educativa para la inclusión

PREÀMBUL

I. La Constitució Espanyola reconeix a totes les persones el dret a l'educació i encomana als poders públics que promoguen les condicions perquè aquest dret siga gaudit en condicions d'igualtat per tota la ciutadania.

Amb la Llei orgànica 8/1985, de 3 de juliol, reguladora del dret a l'educació, es va desenvolupar el que preveu la Constitució i es va iniciar el camí cap a la garantia i el reconeixement del dret a una educació bàsica que garanteix la formació integral i permet el ple desenvolupament de la personalitat. Amb la finalitat de fer efectiu el dret a l'educació, el sistema educatiu al llarg dels seus desenvolupaments legislatius ha anat establint una sèrie de principis inspiradors per a oferir i desenvolupar una educació de qualitat per a tot l'alumnat amb independència de les seues condicions personals i socials.

El Consell va desenvolupar el Decret 39/1998, d'ordenació de l'educació per a l'atenció de l'alumnat amb necessitats educatives especials, en què es regulaven aspectes relatius a l'escolarització, els suports i els recursos per a la seua atenció, ambdós concretats mitjançant diverses ordres que han regulat l'atenció de l'alumnat amb necessitats educatives especials escolaritzat en centres d'Educació Infantil i Educació Primària, Educació Secundària i d'altres, que regulen també el procediment de dictamen per a l'escolarització i la flexibilització del període d'escolarització obligatòria, tot això dins del marc de la integració escolar.

La Llei 11/2003, de 10 d'abril, de la Generalitat, sobre l'Estatut de les Persones amb Discapacitat, que estableix que l'Administració de la Generalitat ha de garantir, entre d'altres, els següents drets de les persones amb discapacitat en matèria educativa, en qualsevol de les etapes educatives, obligatòries i no obligatòries, en centres de titularitat pública o concertats: el dret a l'atenció primerenca de les necessitats educatives especials de l'alumnat amb discapacitat i el dret a l'avaluació sociopsicopedagògica del seu procés educatiu.

La Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, recull de manera general el progrés en els àmbits social, científic i de polítiques en matèria d'equitat educativa i concep que, únicament a partir del principi d'inclusió, es garanteix el desenvolupament de totes les persones i s'afavoreix l'equitat i la qualitat de l'educació per a tot l'alumnat. Així, estableix entre els seus principis, el de l'equitat, com a garantia de la igualtat d'oportunitats per al ple desenvolupament de les persones a través de l'educació, la inclusió educativa, la igualtat de drets i oportunitats que ajuden a superar qualsevol discriminació, la igualtat efectiva entre dones i homes i l'accessibilitat universal a l'educació com a element compensador de les desigualtats personals, culturals, econòmiques i socials, amb una atenció especial a les que es deriven de discapacitat.

Al desembre de 2006, l'Assemblea General de les Nacions Unides va aprovar la Convenció Internacional de les Persones amb Discapacitat, que preveu una sèrie de mesures de no-discriminació i d'acció positiva, que els estats han d'implantar per a garantir que les persones amb qualsevol tipus de discapacitat puguin gaudir dels seus drets en igualtat de condicions que la resta de persones. L'Estat espanyol va ratificar aquest tractat internacional al març de 2007, la qual cosa implica que els seus principis i l'articulat s'han convertit en drets exigibles en tot el territori espanyol. Ara bé, una vegada iniciat el procés de l'adaptació de la legislació espanyola, amb la publicació de la Llei 26/2011, d'1 d'agost, d'adaptació normativa a la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat, en la matèria pròpiament educativa és necessari abordar les accions normatives que permeten aprofundir en el desenvolupament de l'educació inclusiva en el sistema educatiu valencià.

Al maig de 2015, en el Fòrum Mundial de l'Educació, es va aprovar la Declaració d'Incheon (Corea): «Educació 2030: Cap a una educació inclusiva i equitativa de qualitat i un aprenentatge al llarg de la vida per a totes les persones», que va declarar, entre altres objectius, «garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a totes i tots», i va assenyalar que la inclusió i l'equitat en l'educació són la pedra angular d'una agenda de l'educació transformadora, amb el compromís de fer front a totes les formes d'exclusió i marginació i centrar els seus esforços en l'accés, l'equitat, la inclusió, la qualitat i els resultats de l'aprenentatge, dins d'un enfocament de l'aprenentatge al llarg de tota la vida. També reco-

PREÁMBULO

I. La Constitución Española reconoce a todas las personas el derecho a la educación y encomienda a los poderes públicos que promuevan las condiciones para que este derecho sea disfrutado en condiciones de igualdad por toda la ciudadanía.

Con la Ley orgánica 8/1985, de 3 de julio, reguladora del derecho a la educación, se desarrolló lo que prevé la Constitución y se inició el camino hacia la garantía y el reconocimiento del derecho a una educación básica que garantiza la formación integral y permite el pleno desarrollo de la personalidad. Con la finalidad de hacer efectivo el derecho a la educación, el sistema educativo a lo largo de sus desarrollos legislativos ha ido estableciendo una serie de principios inspiradores para ofrecer y desarrollar una educación de calidad para todo el alumnado con independencia de sus condiciones personales y sociales.

El Consell desarrolló el Decreto 39/1998, de ordenación de la educación para la atención del alumnado con necesidades educativas especiales, en el que se regulaban aspectos relativos a la escolarización, los apoyos y los recursos para su atención, ambos concretados a través de varias órdenes que han regulado la atención del alumnado con necesidades educativas especiales escolarizado en centros de Educación Infantil y Educación Primaria, Educación Secundaria y otras, que regulan también el procedimiento de dictamen para la escolarización y la flexibilización del período de escolarización obligatoria, todo ello dentro del marco de la integración escolar.

La Ley 11/2003, de 10 de abril, de la Generalitat, sobre el Estatuto de las Personas con Discapacidad, que establece que la Administración de la Generalitat debe garantizar, entre otros, los siguientes derechos de las personas con discapacidad en materia educativa, en cualquiera de las etapas educativas, obligatorias y no obligatorias, en centros de titularidad pública o concertados: el derecho a la atención temprana de las necesidades educativas especiales del alumnado con discapacidad y el derecho a la evaluación sociopsicopedagógica de su proceso educativo.

La Ley orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de educación, recoge de manera general el progreso en los ámbitos social, científico y de políticas en materia de equidad educativa y concibe que, únicamente a partir del principio de inclusión, se garantiza el desarrollo de todas las personas y se favorece la equidad y la calidad de la educación para todo el alumnado. De ese modo, establece entre sus principios, el de la equidad, como garantía de la igualdad de oportunidades para el pleno desarrollo de las personas a través de la educación, la inclusión educativa, la igualdad de derechos y oportunidades que ayudan a superar cualquier discriminación, la igualdad efectiva entre mujeres y hombres y la accesibilidad universal a la educación como elemento compensador de las desigualdades personales, culturales, económicas y sociales, con una atención especial a las derivadas de discapacidad.

En diciembre de 2006, la Asamblea General de las Naciones Unidas aprobó la Convención Internacional de las Personas con Discapacidad, que prevé una serie de medidas de no discriminación y de acción positiva, que los estados deben implantar para garantizar que las personas con cualquier tipo de discapacidad puedan disfrutar de sus derechos en igualdad de condiciones que el resto de personas. El Estado español ratificó este tratado internacional en marzo de 2007, lo cual implica que sus principios y el articulado se han convertido en derechos exigibles en todo el territorio español. Ahora bien, una vez iniciado el proceso de la adaptación de la legislación española, con la publicación de la Ley 26/2011, de 1 de agosto, de adaptación normativa a la Convención Internacional sobre los Derechos de las Personas con Discapacidad, en la materia propiamente educativa es necesario abordar las acciones normativas que permitan profundizar en el desarrollo de la educación inclusiva en el sistema educativo valenciano.

En mayo de 2015, en el Foro Mundial de la Educación, se aprobó la Declaración de Incheon (Corea): «Educación 2030: Hacia una educación inclusiva y equitativa de calidad y un aprendizaje a lo largo de la vida para todas las personas», que declaró, entre otros objetivos, «garantizar una educación inclusiva, equitativa y de calidad y promover oportunidades de aprendizaje durante toda la vida para todas y todos», y señaló que la inclusión y la equidad en la educación son la piedra angular de una agenda de la educación transformadora, con el compromiso de hacer frente a todas las formas de exclusión y marginación y centrar sus esfuerzos en el acceso, la equidad, la inclusión, la calidad y los resultados del aprendizaje, dentro de un enfoque del aprendizaje a lo



neix la importància de la igualtat de gènere per a aconseguir el dret a l'educació per a totes i tots i es compromet a donar suport a polítiques, plans i contextos d'aprenentatge en què es tinguen en compte les qüestions de gènere, així com el fet d'incorporar aquestes qüestions en la formació docent, en els plans i programes d'estudis i eliminar la discriminació i la violència per motius de gènere a les escoles.

En el context europeu, també l'any 2015, l'Agència Europea d'Educació Inclusiva i Necessitats Especials va definir la seua posició davant de l'educació inclusiva en els termes següents: la política que regula els sistemes d'educació inclusiva ha d'oferir una visió clara i una conceptualització de l'educació inclusiva com un enfocament per a millorar les oportunitats educatives de tot l'alumnat. Aquesta política també ha d'establir amb claredat que l'aplicació efectiva dels sistemes d'educació inclusiva és una responsabilitat compartida per totes les persones educadores, líders i prenedores de decisions. Els principis operatius que orienten l'aplicació de les estructures i els processos en els sistemes d'educació inclusiva han de ser els de l'equitat, l'eficàcia, l'eficiència i l'augment dels èxits de totes les parts interessades -l'alumnat, les seues famílies, les i els professionals de l'educació, les persones representants de la comunitat i prenedores de decisions- a través d'oportunitats educatives accessibles d'alta qualitat.

II. Com a conseqüència de tot això, els sistemes educatius han de dirigir els seus esforços cap a la millora de la qualitat i l'eficiència de l'educació, conjugant qualitat i equitat, cohesió social i participació activa de la ciutadania. La participació de la comunitat educativa en els processos d'aprenentatge i ensenyament és un factor clau de l'èxit escolar, la qual cosa implica que els centres i les aules han de ser acollidors i obrir-se a altres agents implicats en el procés educatiu.

Assumir el principi d'inclusió educativa i l'educació per a totes i per a tots fa necessari tornar a conceptualitzar i redefinir el totes i el tots, exercici que implica posar el focus d'atenció no només sobre l'àmbit de la discapacitat, sinó sobre tot l'alumnat, i en especial sobre les persones i col·lectius que es troben en situació de major vulnerabilitat i en risc d'exclusió educativa i social per raó d'origen, ètnia, llengua, situació econòmica i social, orientació sexual, identitat de gènere o característiques sexuals, capacitat i competència, en situació de desvalorització, desconsideració, discriminació o violència, o totes aquelles persones que per causes emocionals, funcionals, de convivència i participació, en interacció amb el seu context educatiu, poden estar sotmeses a pressions excloents o que troben barreres en l'accés, la presència, la participació i l'aprenentatge en els centres escolars.

Educar en la diversitat és reconèixer que cada alumna i cada alumne té necessitats úniques que poden requerir suports en diferent nivell d'amplitud, intensitat i durada. L'escola inclusiva requereix l'aplicació de múltiples recursos de naturalesa distinta, funcionals, organitzatius, curriculars o personals, per a atendre un ampli ventall de situacions en què l'alumnat requereisca algun tipus de suport, transitòriament o al llarg de tota la seua l'escolaritat.

III. Tot i això, des de l'àmbit pròpiament educatiu la situació no és la desitjada i no s'han impulsat suficientment polítiques educatives proactives a favor de la inclusió educativa dels col·lectius més vulnerables i en risc d'exclusió social, malgrat l'existència d'un marc normatiu general que reconeix que el dret a l'educació és el dret a l'educació inclusiva de qualitat, els moviments incessants en defensa de la qualitat i l'equitat educativa, la ratificació pels organismes i agències internacionals, les reivindicacions socials, la revisió conceptual de la condició de discapacitat, els processos de reconeixement de la diversitat de gènere, la major presència de la multiculturalitat a les aules i les seues implicacions en el camp de la intervenció educativa, el canvi de paradigma que suposa el pas de la integració a la inclusió, els avanços científics que mostren amb claredat evidències que ens remetem a la necessitat d'una revisió i d'un canvi de les cultures, les polítiques i les pràctiques educatives, i les modificacions dels marcs jurídics generals en les polítiques mundials, europees i estatals. És per això que cal renovar el compromís del seu desenvolupament des d'una perspectiva d'igualtat d'oportunitats, qualitat i equitat educativa.

Aquest decret és l'oportunitat que té el sistema educatiu valencià per a avançar cap a aquest nou paradigma i s'emmarca dins del Pla

largo de toda la vida. También reconoce la importancia de la igualdad de género para conseguir el derecho a la educación para todas y todos y se compromete a dar apoyo a políticas, planes y contextos de aprendizaje en los que se tengan en cuenta las cuestiones de género, así como el hecho de incorporar dichas cuestiones en la formación docente, en los planes y programas de estudios y eliminar la discriminación y la violencia por motivos de género en las escuelas.

En el contexto europeo, también en el año 2015, la Agencia Europea de Educación Inclusiva y Necesidades Especiales definió su posición ante la educación inclusiva en los siguientes términos: la política que regula los sistemas de educación inclusiva debe ofrecer una visión clara y una conceptualización de la educación inclusiva como un enfoque para mejorar las oportunidades educativas de todo el alumnado. Esta política también debe establecer con claridad que la aplicación efectiva de los sistemas de educación inclusiva es una responsabilidad compartida por todas las personas educadoras, líderes y tomadores de decisiones. Los principios operativos que orientan la aplicación de las estructuras y los procesos en los sistemas de educación inclusiva deben ser los de la equidad, la eficacia, la eficiencia y el aumento de los éxitos de todas las partes interesadas -el alumnado, sus familias, las y los profesionales de la educación, las personas representantes de la comunidad y tomadoras de decisiones- a través de oportunidades educativas accesibles de alta calidad.

II. Como consecuencia de todo eso, los sistemas educativos deben dirigir sus esfuerzos hacia la mejora de la calidad y la eficiencia de la educación, conjugando calidad y equidad, cohesión social y participación activa de la ciudadanía. La participación de la comunidad educativa en los procesos de aprendizaje y enseñanza es un factor clave del éxito escolar, lo cual implica que los centros y las aulas deben ser acogedores y abrirse a otros agentes implicados en el proceso educativo.

Asumir el principio de inclusión educativa y la educación para todas y para todos hace necesario volver a conceptualizar y definir el totes y el todos, ejercicio que implica poner el foco de atención no solo sobre el ámbito de la discapacidad, sino sobre todo el alumnado, y en especial sobre las personas y colectivos que se encuentran en situación de mayor vulnerabilidad y en riesgo de exclusión educativa y social por razón de origen, etnia, lengua, situación económica y social, orientación sexual, identidad de género o características sexuales, capacidad y competencia, en situación de desvalorización, desconsideración, discriminación o violencia, o todas aquellas personas que por causas emocionales, funcionales, de convivencia y participación, en interacción con su contexto educativo, pueden estar sometidas a presiones excluyentes o que encuentran barreras en el acceso, la presencia, la participación y el aprendizaje en los centros escolares.

Educar en la diversidad es reconocer que cada alumna y cada alumno tiene necesidades únicas que pueden requerir apoyos en diferente nivel de amplitud, intensidad y duración. La escuela inclusiva requiere la aplicación de múltiples recursos de naturaleza distinta, funcionales, organizativos, curriculares o personales, para atender un amplio abanico de situaciones en que el alumnado requiera algún tipo de apoyo, transitóriamente o a lo largo de toda su escolaridad.

III. Pese a ello, desde el ámbito propiamente educativo la situación no es la deseada y no se han impulsado suficientemente políticas educativas proactivas a favor de la inclusión educativa de los colectivos más vulnerables y en riesgo de exclusión social, a pesar de la existencia de un marco normativo general que reconoce que el derecho a la educación es el derecho a la educación inclusiva de calidad, los movimientos incessantes en defensa de la calidad y la equidad educativa, la ratificación por los organismos y agencias internacionales, las reivindicaciones sociales, la revisión conceptual de la condición de discapacidad, los procesos de reconocimiento de la diversidad de género, la mayor presencia de la multiculturalidad en las aulas y sus implicaciones en el campo de la intervención educativa, el cambio de paradigma que supone el paso de la integración a la inclusión, los avances científicos que muestran con claridad evidencias que nos remiten a la necesidad de una revisión y de un cambio de las culturas, las políticas y las prácticas educativas, y las modificaciones de los marcos jurídicos generales en las políticas mundiales, europeas y estatales. Por ello, hay que renovar el compromiso de su desarrollo desde una perspectiva de igualdad de oportunidades, calidad y equidad educativa.

Este decreto es la oportunidad que tiene el sistema educativo valenciano para avanzar hacia este nuevo paradigma y se enmarca dentro del

Valencià d'Inclusió i Cohesió Social 2017-2022, marc de referència de les polítiques inclusives de la Generalitat, que respon a la ferma decisió, voluntat i compromís polític del Consell de consolidar un model de polítiques socials basades en el respecte a la dignitat humana i als seus drets fonamentals al llarg de tot el seu cicle vital, que assegure la seua protecció social, done resposta a les necessitats derivades de les situacions de vulnerabilitat, precarietat, pobresa i exclusió social, i afavorisca el dret al desenvolupament ple i en veritables condicions d'igualtat de totes les persones.

L'educació, com a dret fonamental, concerneix els poders públics i en particular l'Administració educativa, els centres docents com a organització, tot el personal docent i no docent, les famílies, les associacions de mares i pares, altres institucions públiques i privades i, en última instància, la societat en conjunt, responsable última de la qualitat del sistema educatiu. Per això, el Pla Valencià d'Inclusió i Cohesió Social assenyalava com un dels seus objectius sensibilitzar totes les administracions públiques, tots els agents i entitats socials i tota la ciutadania en general, sobre la situació de vulnerabilitat en què es troben moltes ciutadanes i molts ciutadans, alhora que fa una crida per a poder avançar en la mateixa direcció, a fi d'eliminar les barreres que impedeixen, limiten o redueixen el ple exercici del dret a l'educació.

Des de la concepció de l'educació com un instrument de millora de la qualitat de vida de les persones i del benestar social, el repte és crear les condicions perquè el sistema educatiu valencià responga al principi de qualitat de l'educació per a tot l'alumnat, en condicions d'equitat i amb garantia d'igualtat d'oportunitats. En definitiva, es tracta de fomentar la igualtat d'oportunitats en l'accés, la permanència i la promoció en el sistema educatiu de tot l'alumnat; adoptar les actuacions d'intervenció educativa que es consideren necessàries per a donar resposta a les seues necessitats, en col·laboració i coordinació amb tots els recursos socio-comunitaris que calguen; i desenvolupar polítiques d'educació inclusiva d'última generació, posant l'èmfasi no només en el lloc on es porta a terme, sinó també en la qualitat de l'educació que rep tot l'alumnat. L'educació inclusiva s'ha d'inscriure en els principis d'accessibilitat universal, física, sensorial, cognitiva i emocional i, per consegüent, s'han d'adoptar les actuacions d'intervenció educativa adequades, efectives i eficients per a l'èxit escolar de tot l'alumnat.

Fer efectiu el principi de no discriminació i la plena participació en l'àmbit educatiu requereix el desenvolupament d'escoles inclusives en què s'eduquen totes les xiquetes i tots els xiquets independentment de la seua condició social i cultural, el seu gènere o els trets personals; ja que l'educació inclusiva és un procés que pretén respondre a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat d'un centre, mitjançant la transformació de les cultures, les polítiques i les pràctiques educatives amb l'objecte de reduir l'exclusió dins i fora del sistema educatiu.

L'educació inclusiva és el marc més adient per a respondre al que preveu el capítol II de la Llei 8/2017, de 7 d'abril, de la Generalitat, integral del reconeixement del dret a la identitat i a l'expressió de gènere a la Comunitat Valenciana, i per a atendre les necessitats de les persones que per raons de diversitat de gènere es poden veure sotmeses a pressions d'exclusió.

Així mateix, també és el marc per a donar resposta a la situació escolar del Poble Gitano, que mereix una resposta pròpia davant d'una realitat que cal assumir.

El desenvolupament normatiu per a la definició del sistema i model educatiu que es preconitza per al sistema educatiu valencià està en relació directa amb el model social que es defensa: societats inclusives, justes i igualitàries, i amb el disseny de polítiques estratègiques inclusives, un dels grans reptes per al Consell, compromés a treballar per una societat més cohesionada a través del desenvolupament de sistemes educatius equitatius i de qualitat, perquè una de les prioritats màximes és l'educació inclusiva i de qualitat per a totes les persones.

Aquesta disposició està inclosa en el Pla normatiu de l'Administració de la Generalitat per a 2018.

Per això, a proposta del conseller d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, d'acord amb l'article 53 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, i en l'ús de les atribucions que li reconeixen al Consell els articles 18, f), 28.c) i 33 de la Llei 5/1983, de 30 de desembre, de la

Plan Valenciano de Inclusión y Cohesión Social 2017-2022, marco de referencia de las políticas inclusivas de la Generalitat, que responde a la firme decisión, voluntad y compromiso político del Consell de consolidar un modelo de políticas sociales basadas en el respeto a la dignidad humana y a sus derechos fundamentales a lo largo de todo su ciclo vital, que asegure su protección social, dé respuesta a las necesidades derivadas de las situaciones de vulnerabilidad, precariedad, pobreza y exclusión social, y favorezca el derecho al desarrollo pleno y en verdaderas condiciones de igualdad de todas las personas.

La educación, como derecho fundamental, concierne a los poderes públicos y en particular a la Administración educativa, a los centros docentes como organización, a todo el personal docente y no docente, a las familias, a las asociaciones de madres y padres, a otras instituciones públicas y privadas y, en última instancia, a la sociedad en su conjunto, responsable última de la calidad del sistema educativo. Por ello, el Plan Valenciano de Inclusión y Cohesión Social señala como uno de sus objetivos sensibilizar a todas las administraciones públicas, a todos los agentes y entidades sociales y a toda la ciudadanía en general, sobre la situación de vulnerabilidad en la que se encuentran muchas ciudadanas y muchos ciudadanos, al mismo tiempo que hace una llamada para poder avanzar en la misma dirección, con el fin de eliminar las barreras que impiden, limitan o reducen el pleno ejercicio del derecho a la educación.

Desde la concepción de la educación como un instrumento de mejora de la calidad de vida de las personas y del bienestar social, el reto es crear las condiciones para que el sistema educativo valenciano responda al principio de calidad de la educación para todo el alumnado, en condiciones de equidad y con garantía de igualdad de oportunidades. En definitiva, se trata de fomentar la igualdad de oportunidades en el acceso, la permanencia y la promoción en el sistema educativo de todo el alumnado; adoptar las actuaciones de intervención educativa que se consideren necesarias para dar respuesta a sus necesidades, en colaboración y coordinación con todos los recursos socio-comunitarios que sean necesarios; y desarrollar políticas de educación inclusiva de última generación, poniendo el énfasis no solo en el lugar donde se lleva a cabo, sino también en la calidad de la educación que recibe todo el alumnado. La educación inclusiva se ha de inscribir en los principios de accesibilidad universal, física, sensorial, cognitiva y emocional y, por consiguiente, deben adoptarse las actuaciones de intervención educativa adecuadas, efectivas y eficientes para el éxito escolar de todo el alumnado.

Hacer efectivo el principio de no discriminación y la plena participación en el ámbito educativo requiere el desarrollo de escuelas inclusivas en las que se eduquen todas las niñas y todos los niños independientemente de su condición social y cultural, su género o las características personales; ya que la educación inclusiva es un proceso que pretende responder a la diversidad de necesidades de todo el alumnado de un centro, mediante la transformación de las culturas, las políticas y las prácticas educativas con el objeto de reducir la exclusión dentro y fuera del sistema educativo.

La educación inclusiva es el marco más conveniente para responder a lo que prevé el capítulo II de la Ley 8/2017, de 7 de abril, de la Generalitat, integral del reconocimiento del derecho a la identidad y a la expresión de género en la Comunitat Valenciana, y para atender a las necesidades de las personas que por razones de diversidad de género se pueden ver sometidas a presiones de exclusión.

Asimismo, también es el marco para dar respuesta a la situación escolar del Pueblo Gitano, que merece una respuesta propia ante una realidad que hay que asumir.

El desarrollo normativo para la definición del sistema y modelo educativo que se preconiza para el sistema educativo valenciano está en relación directa con el modelo social que se defiende: sociedades inclusivas, justas e igualitarias, y con el diseño de políticas estratégicas inclusivas, uno de los grandes retos para el Consell, comprometido en trabajar por una sociedad más cohesionada a través del desarrollo de sistemas educativos equitativos y de calidad, puesto que una de las prioridades máximas es la educación inclusiva y de calidad para todas las personas.

Esta disposición está incluida en el Plan normatiu de la Administració de la Generalitat para 2018.

Por ello, a propuesta del conseller de Educació, Investigació, Cultura i Esport, de acuerdo con el artículo 53 del Estatuto de Autonomía de la Comunitat Valenciana, y en el uso de las atribuciones que le reconocen al Consell los artículos 18, f), 28.c) y 33 de la Ley 5/1983, de 30

Generalitat del Consell; conforme amb el Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana i amb la deliberació prèvia del Consell, en la reunió de 27 de juliol de 2018.

DECRETE

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Article 1. Objecte

Aquest decret té per objecte establir i regular els principis i les actuacions encaminades al desenvolupament d'un model inclusiu en el sistema educatiu valencià per a fer efectius els principis d'equitat i igualtat d'oportunitats en l'accés, participació, permanència i progrés de tot l'alumnat, i aconseguir que els centres docents es constituïsquen en elements dinamitzadors de la transformació social cap a la igualtat i la plena inclusió de totes les persones, en especial d'aquelles que es troben en situació de major vulnerabilitat i en risc d'exclusió.

Article 2. Destinataris i àmbit d'aplicació

1. L'àmbit d'aplicació són tots els centres docents sostinguts amb fons públics de nivells educatius no universitaris del sistema educatiu valencià.

2. Els centres privats no sostinguts amb fons públics també han de desenvolupar una educació inclusiva per a tot l'alumnat d'acord amb els protocols generals que aprobe la conselleria en matèria d'educació o, en el seu defecte, els centres educatius, sense perjudici de les competències discrecionals que el seu règim jurídic reconeix a les persones titulars en els aspectes organitzatius.

Article 3. Principis generals

1. L'educació inclusiva parteix de la base que cada alumna i cada alumne té necessitats úniques i la consideració de la diversitat com un valor positiu que millora i enriqueix el procés d'aprenentatge i ensenyament.

2. L'educació inclusiva té com a propòsit donar una resposta educativa que afavorisca el màxim desenvolupament de tot l'alumnat, i elimine totes les formes d'exclusió, desigualtat i vulnerabilitat, tenint en compte un model coeducatiu, dins d'entorns segurs, saludables, sostenibles i democràtics, en què totes les persones siguem valorades per igual.

3. L'educació inclusiva suposa garantir la igualtat d'oportunitats en l'accés, la participació i l'aprenentatge de l'alumnat en contextos comuns i, alhora, possibilita l'aprenentatge al llarg de tota la vida.

4. L'escola inclusiva requereix una anàlisi i reflexió sobre les barreres que generen desigualtats, la planificació de les actuacions de millora, l'aplicació dels canvis de manera eficaç i l'avaluació del seu impacte, des de la perspectiva que el camí cap a la inclusió és un procés de millora continu.

5. El model d'educació inclusiva ha d'estar present en tots els plans, programes i actuacions que els centres desenvolupen en totes les etapes i nivells educatius que impartisquen.

6. L'educació inclusiva ha de posar especial atenció en la prevenció, la detecció i intervenció primerenca de les situacions que generen exclusió, des d'una perspectiva sistèmica i interdisciplinària que pose l'èmfasi en les necessitats i oportunitats de la persona i de l'entorn.

7. L'educació inclusiva comporta la participació de tota la comunitat educativa, fet que contribueix a la cohesió de totes les persones membres i desenvolupa les competències socials i emocionals, l'ajuda mútua i la resolució pacífica de conflictes, que han de ser objecte de treball explícit i sistemàtic.

8. L'educació inclusiva comporta també la col·laboració amb sectors de l'àmbit de la salut, benestar social i serveis de protecció a la infància i l'adolescència.

9. L'escola inclusiva requereix que els espais, serveis, processos, materials i productes puguen ser utilitzats per tot l'alumnat i pe les persones membres de la comunitat educativa sense cap tipus de discrimina-

de diciembre, de la Generalitat, del Consell; conforme el Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana y previa deliberación del Consell, en la reunión de 27 de julio de 2018.

DECRETO

CAPÍTULO I

Disposiciones generales

Artículo 1. Objeto

Este decreto tiene por objeto establecer y regular los principios y las actuaciones encaminadas al desarrollo de un modelo inclusivo en el sistema educativo valenciano para hacer efectivos los principios de equidad e igualdad de oportunidades en el acceso, participación, permanencia y progreso de todo el alumnado, y conseguir que los centros docentes se constituyan en elementos dinamizadores de la transformación social hacia la igualdad y la plena inclusión de todas las personas, en especial de aquellas que se encuentran en situación de mayor vulnerabilidad y en riesgo de exclusión.

Artículo 2. Destinatarios y ámbito de aplicación

1. El ámbito de aplicación son todos los centros docentes sostenidos con fondos públicos de niveles educativos no universitarios del sistema educativo valenciano.

2. Los centros privados no sostenidos con fondos públicos también deberán desarrollar una educación inclusiva para todo el alumnado de acuerdo con los protocolos generales que apruebe la conselleria en materia de educación o, en su defecto, los centros educativos, sin perjuicio de las competencias discrecionales que su régimen jurídico reconoce a las personas titulares en los aspectos organizativos.

Artículo 3. Principios generales

1. La educación inclusiva parte de la base de que cada alumna y cada alumno tiene necesidades únicas y la consideración de la diversidad como un valor positivo que mejora y enriquece el proceso de aprendizaje y enseñanza.

2. La educación inclusiva tiene como propósito dar una respuesta educativa que favorezca el máximo desarrollo de todo el alumnado, y elimine todas las formas de exclusión, desigualdad y vulnerabilidad, teniendo en cuenta un modelo coeducativo, dentro de entornos seguros, saludables, sostenibles y democráticos, en los que todas las personas sean valoradas por igual.

3. La educación inclusiva supone garantizar la igualdad de oportunidades en el acceso, la participación y el aprendizaje del alumnado en contextos comunes y, al mismo tiempo, posibilita el aprendizaje a lo largo de toda la vida.

4. La escuela inclusiva requiere un análisis y reflexión sobre las barreras que generan desigualdades, la planificación de las actuaciones de mejora, la aplicación de los cambios de manera eficaz y la evaluación de su impacto, desde la perspectiva que el camino hacia la inclusión es un proceso continuo de mejora.

5. El modelo de educación inclusiva debe estar presente en todos los planes, programas y actuaciones que los centros desarrollan en todas las etapas y niveles educativos que impartan.

6. La educación inclusiva debe poner especial atención en la prevención, la detección e intervención temprana de las situaciones que generan exclusión, desde una perspectiva sistèmica e interdisciplinaria que ponga el énfasis en las necesidades y oportunidades de la persona y del entorno.

7. La educación inclusiva comporta la participación de toda la comunidad educativa, lo que contribuye a la cohesión de toda las personas miembros y desarrolla las competencias sociales y emocionales, la ayuda mutua y la resolución pacífica de conflictos, que deben ser objeto de trabajo explícito y sistemático.

8. La educación inclusiva comporta también la colaboración con sectores del ámbito de la salud, bienestar social y servicios de protección a la infancia y la adolescencia.

9. La escuela inclusiva requiere que los espacios, servicios, procesos, materiales y productos puedan ser utilizados por todo el alumnado y por las personas miembros de la comunidad educativa sin ningún tipo

ció i s'hi incorporen les condicions que asseguren l'accessibilitat física, cognitiva, sensorial i emocional.

10. L'educació inclusiva requereix l'aplicació flexible de múltiples recursos –organitzatius, curriculars, materials i personals– per a atendre les situacions en què l'alumnat necessita algun tipus de suport, ja siga de manera transitòria o al llarg de tota l'escolaritat, optant sempre que siga possible per actuacions ordinàries, sense perjudici que determinat alumnat pugua requerir també mesures de caràcter més específic.

11. L'orientació educativa és un element substancial en el procés cap a la inclusió, que dóna suport a l'avaluació i a la intervenció educativa, i contribueix a la dinamització pedagògica, a la qualitat i a la innovació.

Article 4. Línies generals d'actuació

1. Les línies generals d'actuació que caracteritzen el model d'escola inclusiva i garanteixen el desenvolupament dels seus principis són: la identificació i l'eliminació de barreres en el context, la mobilització de recursos per a donar resposta a la diversitat, el compromís amb la cultura i els valors inclusius, i el desenvolupament d'un currículum per a la inclusió.

2. El primer element fa referència a la identificació i l'eliminació de barreres que poden estar presents en el context escolar i socio-cultural i en totes les dimensions que defineixen l'escola inclusiva: les cultures; els processos de planificació, l'organització i el funcionament i les pràctiques. S'ha de posar l'èmfasi especialment en l'inici de l'escolarització i en els moments de transició.

3. El segon element fa referència a la mobilització de recursos que augmenten la capacitat del centre escolar per a respondre a la diversitat de l'alumnat i al fet d'oferir propostes flexibles en l'organització i en la provisió de suports per a la personalització i la individualització de l'ensenyament, que done resposta a les necessitats per a la inclusió del conjunt de l'alumnat. Així doncs, cal que les actuacions i els programes desenvolupats:

a) Incorporen els principis inclusius en la seua organització i, en conseqüència, en l'accessibilitat i la utilització dels espais i materials, en la distribució dels temps; en l'organització dels equips docents i els agrupaments de l'alumnat i en la gestió administrativa.

b) Garantisquen la coherència i continuïtat de les actuacions, alhora que asseguren la presència multidisciplinària en els processos de coordinació, planificació i intervenció, i organitzen la col·laboració i coordinació entre els diferents agents que intervien en els diferents àmbits, així com la participació de tota la comunitat educativa.

c) Establisquen i formalitzen les relacions amb l'entorn perquè els centres educatius aprofiten les xarxes de recursos socials i culturals de la comunitat i, al mateix temps, es transformen en un recurs comunitari.

4. El tercer element fa referència al fet d'assumir un compromís amb la cultura i els valors de l'educació inclusiva, i implementar-los de manera sistemàtica i planificada en les pràctiques educatives: la valoració positiva de la diversitat, igualtat social i de gènere; la participació i sentit de pertinença a la comunitat; la solidaritat; la cooperació, col·laboració i treball en equip; la convivència i resolució dialogada i pacífica dels conflictes; i el compromís amb la sostenibilitat local i global.

5. El quart element fa referència al desenvolupament d'un currículum per a la inclusió. L'estructura i el contingut del currículum han de respondre als principis de rellevància, de pertinència i de sostenibilitat. Per tant, la gestió del currículum, tant en els processos de planificació com en el seu desenvolupament, ha de tindre present la diversitat de tot l'alumnat i complir, almenys, els requisits següents:

a) Estimular la motivació i la implicació de l'alumnat en el seu procés d'aprenentatge i permetre que se senta reconegut i representat.

b) Aplicar mitjans de representació i d'expressió múltiples i diversos que possibiliten les individualitzacions i personalitzacions per a donar resposta als diferents ritmes d'aprenentatge, motivacions, interessos i circumstàncies de l'alumnat.

c) Complementar continguts i criteris d'avaluació referents al coneixement, el respecte i la valoració de la diversitat personal, social i cultural, així com a la perspectiva, identitat i expressió de gènere i a la

de discriminación y se incorporen las condiciones que aseguren la accesibilidad física, cognitiva, sensorial y emocional.

10. La educación inclusiva requiere la aplicación flexible de múltiples recursos –organizativos, curriculares, materiales y personales– para atender las situaciones en que el alumnado necesita algún tipo de apoyo, ya sea de manera transitoria o a lo largo de toda la escolaridad, optando siempre que sea posible por actuaciones ordinarias, sin perjuicio de que determinado alumnado pueda requerir también medidas de carácter más específico.

11. La orientación educativa es un elemento sustancial en el proceso hacia la inclusión, que da apoyo a la evaluación y a la intervención educativa, y contribuye a la dinamización pedagógica, a la calidad y a la innovación.

Artículo 4. Líneas generales de actuación

1. Las líneas generales de actuación que caracterizan el modelo de escuela inclusiva y garantizan el desarrollo de sus principios son: la identificación y la eliminación de barreras en el contexto, la movilización de recursos para dar respuesta a la diversidad, el compromiso con la cultura y los valores inclusivos, y el desarrollo de un currículo para la inclusión.

2. El primer elemento hace referencia a la identificación y la eliminación de barreras que pueden estar presentes en el contexto escolar y socio-cultural y en todas las dimensiones que definen la escuela inclusiva: las culturas; los procesos de planificación, la organización y el funcionamiento y las prácticas. Se debe poner el énfasis especialmente en el inicio de la escolarización y en los momentos de transición.

3. El segundo elemento hace referencia a la movilización de recursos que aumenten la capacidad del centro escolar para responder a la diversidad del alumnado y al hecho de ofrecer propuestas flexibles en la organización y en la provisión de apoyos para la personalización y la individualización de la enseñanza, que dé respuesta a las necesidades para la inclusión del conjunto del alumnado. Así pues, es necesario que las actuaciones y los programas desarrollados:

a) Incorporen los principios inclusivos en su organización y, en consecuencia, en la accesibilidad y la utilización de los espacios y materiales, en la distribución de los tiempos; en la organización de los equipos docentes y los agrupamientos del alumnado y en la gestión administrativa.

b) Garanticen la coherencia y continuidad entre las actuaciones, al mismo tiempo que aseguren la presencia multidisciplinaria en los procesos de coordinación, planificación e intervención, y organicen la colaboración y coordinación entre los diferentes agentes que intervien en los diferentes ámbitos, así como la participación de toda la comunidad educativa.

c) Establezcan y formalicen las relaciones con el entorno para que los centros educativos aprovechen las redes de recursos sociales y culturales de la comunidad y, a su vez, se transformen en un recurso comunitario.

4. El tercer elemento hace referencia al hecho de asumir un compromiso con la cultura y los valores de la educación inclusiva, e implementarlos de manera sistemática y planificada en las prácticas educativas: la valoración positiva de la diversidad, igualdad social y de género; la participación y sentido de pertenencia a la comunidad; la solidaridad; la cooperación, colaboración y trabajo en equipo; la convivencia y resolución dialogada y pacífica de los conflictos; y el compromiso con la sostenibilidad local y global.

5. El cuarto elemento hace referencia al desarrollo de un currículo para la inclusión. La estructura y el contenido del currículo deben responder a los principios de relevancia, de pertinencia y de sostenibilidad. Por tanto, la gestión del currículo, tanto en los procesos de planificación como en su desarrollo, ha de tener presente la diversidad de todo el alumnado y cumplir, por lo menos, los siguientes requisitos:

a) Estimular la motivación y la implicación del alumnado en su proceso de aprendizaje y permitir que se sienta reconocido y representado.

b) Aplicar medios de representación y de expresión múltiples y diversos que posibiliten las individualizaciones y personalizaciones para dar respuesta a los diferentes ritmos de aprendizaje, motivaciones, intereses y circunstancias del alumnado.

c) Complementar contenidos y criterios de evaluación referents al conocimiento, el respeto y la valoración de la diversidad personal, social y cultural, así como a la perspectiva, identidad y expresión de género y



diversitat sexual i familiar existent en la societat, que s'incorporen de manera transversal en totes les àrees, matèries i mòduls del currículum.

d) Utilitzar metodologies actives i seqüències didàctiques disciplinàries i interdisciplinàries que promoguen la interacció, la col·laboració i la cooperació, que facen servir els recursos de l'entorn i que preparen l'alumnat per a la participació social i la inserció laboral.

e) Aplicar processos i instruments participatius d'avaluació de l'alumnat que tinguen en consideració tots els elements que intervenen i influeixen en el procés d'aprenentatge, i que faciliten la planificació de la resposta educativa, la identificació i l'organització dels suports i, en última instància, la titulació de l'alumnat o l'acreditació de les competències assolides, per tal de facilitar la seua inserció sociolaboral.

f) Seleccionar i elaborar materials curriculars i didàctics que promoguen la interacció, permeten diversos nivells de participació i aprenentatge, utilitzen opcions múltiples de motivació, representació de la informació i expressió i respecten els criteris d'accessibilitat, igualtat, no-discriminació i sostenibilitat. S'ha de tindre especialment en compte que els materials curriculars visibilitzen la situació de les dones des de la perspectiva cultural i històrica, que incloguen models de referència i eliminen prejudicis sexistes i discriminatoris.

g) Realitzar les adaptacions de l'àrea, la matèria o el mòdul dels programes específics d'atenció a la diversitat tot prenent com a referència les programacions didàctiques del nivell. Així mateix, les adaptacions curriculars individuals significatives han de tindre com a referència les unitats didàctiques del grup-classe.

CAPÍTOL II

Accions i participació conjunta

Article 5. Funcions de la conselleria competent en matèria d'educació

A fi d'assegurar la implantació i el desplegament d'un model educatiu inclusiu, la conselleria competent en matèria d'educació ha de desenvolupar les accions següents:

1. Establir els criteris, indicadors, procediments i models per a efectuar el procés d'anàlisi i identificació dels factors que afavoreixen i dificulten la inclusió en els centres docents i en les polítiques que duu a terme la conselleria competent en matèria d'educació.

2. Dissenyar i proporcionar als centres educatius els protocols, les directrius i les orientacions necessàries per a facilitar la implantació del model inclusiu i la resposta a la diversitat.

3. Disposar les condicions que possibiliten l'accessibilitat física, sensorial, cognitiva i emocional dels centres docents i dels serveis educatius.

4. Proveir els mitjans humans i materials necessaris, l'oferta d'escolarització i els ajustos raonables per fer efectiva la inclusió de tot l'alumnat en condicions d'equitat i qualitat, i donar resposta a la diversitat de capacitats, interessos, motivacions i altres circumstàncies personals, familiars i socials.

5. Incorporar fórmules flexibles d'escolarització, tant en la modalitat presencial com en la modalitat a distància.

6. Disposar beques i ajudes a l'estudi que garantisquen la igualtat de totes les persones en l'exercici del dret a l'educació i compensen les situacions de desavantatge en l'accés i permanència en el sistema educatiu.

7. Planificar l'oferta formativa necessària i regular les actuacions en les etapes postobligatòries per a donar resposta a la diversitat de capacitats, interessos i motivacions, perquè l'alumnat aconseguisca un nivell de qualificació que augmente les seues possibilitats d'inserció sociolaboral o pugua continuar els seus estudis.

8. Establir plans per a combatre l'absentisme escolar i l'abandonament prematur i facilitar vies de reincorporació al sistema educatiu que possibiliten l'aprenentatge al llarg de la vida.

9. Realitzar, juntament amb altres administracions i entitats, accions preventives encaminades a sensibilitzar i prendre consciència de la diversitat, a respectar i acceptar les diferències i a eradicar la violència de gènere i qualsevol altra forma de violència per causa d'intolerància.

a la diversidad sexual y familiar existente en la sociedad, que se incorporen de manera transversal en todas las áreas, materias y módulos del currículo.

d) Utilizar metodologías activas y secuencias didácticas disciplinares e interdisciplinarias que promuevan la interacción, la colaboración y la cooperación, que aprovechen los recursos del entorno y que preparen al alumnado para la participación social y la inserción laboral.

e) Aplicar procesos e instrumentos participativos de evaluación del alumnado que tengan en consideración todos los elementos que interviene e influyen en el proceso de aprendizaje y que faciliten la planificación de la respuesta educativa, la identificación y la organización de los apoyos y, en última instancia, la titulación del alumnado o la acreditación de las competencias alcanzadas, para facilitar su inserción sociolaboral.

f) Seleccionar y elaborar materiales curriculares y didácticos que promuevan la interacción, permitan diversos niveles de participación y aprendizaje, utilicen opciones múltiples de motivación, representación de la información y expresión y respeten los criterios de accesibilidad, igualdad, no discriminación y sostenibilidad. Ha de tenerse especialmente en cuenta que los materiales curriculares visibilicen la situación de las mujeres desde la perspectiva cultural e histórica, que incluyan modelos de referencia y eliminen prejuicios sexistas y discriminatorios.

g) Realizar las adaptaciones del área, la materia o el módulo de los programas específicos de atención a la diversidad tomando como referencia las programaciones didácticas del nivel. Asimismo, las adaptaciones curriculares individuales significativas deben tener como referencia las unidades didácticas del grupo-clase.

CAPÍTULO II

Acciones y participación conjunta

Artículo 5. Funciones de la conselleria competente en materia de educación

Con el fin de asegurar la implantación y el desarrollo de un modelo educativo inclusivo, la conselleria competente en materia de educación debe desarrollar las siguientes acciones:

1. Establecer los criterios, indicadores, procedimientos y modelos para efectuar el proceso de análisis e identificación de los factores que favorecen y dificultan la inclusión en los centros docentes y en las políticas que lleva a cabo la conselleria competente en materia de educación.

2. Diseñar y proporcionar a los centros educativos los protocolos, las directrices y las orientaciones necesarias para facilitar la implantación del modelo inclusivo y la respuesta a la diversidad.

3. Disponer las condiciones que posibiliten la accesibilidad física, sensorial, cognitiva y emocional de los centros docentes y de los servicios educativos.

4. Proveer los medios humanos y materiales necesarios, la oferta de escolarización y los ajustes razonables para hacer efectiva la inclusión de todo el alumnado en condiciones de equidad y calidad, y dar respuesta a la diversidad de capacidades, intereses, motivaciones y otras circunstancias personales, familiares y sociales.

5. Incorporar fórmulas flexibles de escolarización, tanto en la modalidad presencial como en la modalidad a distancia.

6. Disponer becas y ayudas al estudio que garanticen la igualdad de todas las personas en el ejercicio del derecho a la educación y compensen las situaciones de desventaja en el acceso y permanencia en el sistema educativo.

7. Planificar la oferta formativa necesaria y regular las actuaciones en las etapas postobligatorias para dar respuesta a la diversidad de capacidades, intereses y motivaciones, con el fin de que el alumnado consiga un nivel de cualificación que aumente sus posibilidades de inserción sociolaboral o pueda continuar sus estudios.

8. Establecer planes para combatir el absentismo escolar y el abandono prematuro y facilitar vías de reincorporación al sistema educativo que posibiliten el aprendizaje a lo largo de la vida.

9. Realizar, junto a otras administraciones y entidades, acciones preventivas encaminadas a sensibilizar y tomar conciencia de la diversidad, a respetar y aceptar las diferencias y a erradicar la violencia de género y cualquier otra forma de violencia por causa de intolerancia.



10. Dissenyar plans d'igualtat per aplicar-los en els centres docents, a fi d'establir un model coeducatiu i un espai escolar lliure de tot tipus de desigualtat o mecanismes discriminatoris per raó de sexe.

11. Dissenyar i implementar plans de formació adreçats al professorat, als equips directius, a la Inspecció d'Educació i al personal d'administració, perquè puguin adquirir i posar en pràctica les competències necessàries per al desenvolupament d'un model educatiu inclusiu de qualitat.

12. Fomentar la creació de processos i xarxes de treball en equip en el centre mateix, entre centres docents, en l'àmbit socio-comunitari i entre les diferents administracions i entitats.

13. Garantir la participació de tot l'alumnat, tant pel que fa a la seua presència en els diferents espais i activitats, com en la presa de decisions sobre els processos que afecten la gestió del centre, el seu procés d'aprenentatge i el desenvolupament personal.

14. Garantir la participació de les famílies en el procés educatiu de les seues filles i fills, en els processos d'avaluació dels centres docents i en el desenvolupament del projecte educatiu.

15. Organitzar dispositius d'informació, orientació i assessorament integral a les famílies de l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu i altres necessitats, perquè coneguen els mitjans i recursos que tenen al seu abast per a donar resposta a les necessitats de les seues filles i fills en els diferents àmbits.

16. Assegurar la participació activa del professorat en l'orientació de l'alumnat i l'assessorament de les famílies durant tot el procés d'aprenentatge de les seues filles i fills.

17. Establir els procediments per a la supervisió i avaluació de la inclusió en els centres docents i en les polítiques dutes a terme per la conselleria competent en matèria d'educació.

Article 6. Funcions dels centres educatius

A fi d'assegurar la implantació i el desplegament d'un model educatiu inclusiu, els centres docents, especialment els òrgans de govern, coordinació i participació, han de desenvolupar les accions següents:

1. Analitzar els factors que afavoreixen o dificulten la inclusió educativa, a partir de les directrius i els indicadors facilitats per la conselleria competent en matèria d'educació.

2. Elaborar i implementar el seu projecte educatiu i el pla d'actuació per a la millora d'acord amb els principis de l'escola inclusiva.

3. Dissenyar totes les seues actuacions considerant que tot l'alumnat hi pugua participar i aprendre.

4. Planificar, adequar i disposar l'organització, les condicions, les mesures i els suports que permeten el màxim nivell d'inclusió de tot l'alumnat.

5. Dur a terme, dins de l'àmbit de les seues competències, les actuacions que possibiliten l'accessibilitat física, sensorial, cognitiva i emocional de tota la comunitat educativa.

6. Gestionar adequadament els mitjans humans i materials dels quals s'hi disposa amb criteris de qualitat, eficàcia, eficiència i sostenibilitat.

7. Implementar actuacions preventives i activar, en primera instància, les mesures generals o ordinàries a fi de garantir la inclusió de tot l'alumnat.

8. Posar en marxa plans de sensibilització i presa de consciència adreçats a la comunitat educativa que tinguen com a finalitat el desenvolupament d'actituds i comportaments que promoguen la convivència pacífica, el respecte a la diversitat, la igualtat i la inclusió de totes les persones.

9. Incorporar en la seua planificació les actuacions que fan possible el desenvolupament d'un model coeducatiu i un espai escolar lliure de tot tipus de desigualtat o mecanismes discriminatoris per raó de sexe.

10. Planificar i participar en accions formatives dirigides al conjunt de professionals del centre, a fi d'adquirir les competències necessàries per a desenvolupar el model inclusiu i dissenyar projectes d'innovació que el generalitzen i l'actualitzen.

11. Establir procediments d'autoavaluació i millora dels processos d'aprenentatge i ensenyament i de totes les actuacions que fan possible

10. Diseñar planes de igualdad para aplicarlos en los centros docentes, con el fin de establecer un modelo coeducativo y un espacio escolar libre de todo tipo de desigualdad o mecanismos discriminatorios por razón de sexo.

11. Diseñar e implementar planes de formación dirigidos al profesorado, a los equipos directivos, a la Inspección de Educación y al personal de administración, para que puedan adquirir y poner en práctica las competencias necesarias para el desarrollo de un modelo educativo inclusivo de calidad.

12. Fomentar la creación de procesos y redes de trabajo en equipo en el mismo centro, entre centros docentes, en el ámbito socio-comunitario y entre las diferentes administraciones y entidades.

13. Garantizar la participación de todo el alumnado, tanto por lo que respecta a su presencia en los diferentes espacios y actividades, como en la toma de decisiones sobre los procesos que afectan a la gestión del centro, a su proceso de aprendizaje y al desarrollo personal.

14. Garantizar la participación de las familias en el proceso educativo de sus hijas e hijos, en los procesos de evaluación de los centros docentes y en el desarrollo del proyecto educativo.

15. Organizar dispositivos de información, orientación y asesoramiento integral a las familias del alumnado con necesidades específicas de apoyo educativo y otras necesidades, para que conozcan los medios y recursos que tienen a su alcance para dar respuesta a las necesidades de sus hijas e hijos en los diferentes ámbitos.

16. Asegurar la participación activa del profesorado en la orientación del alumnado y el asesoramiento de las familias durante todo el proceso de aprendizaje de sus hijas e hijos.

17. Establecer los procedimientos para la supervisión y evaluación de la inclusión en los centros docentes y en las políticas llevadas a cabo por la conselleria competente en materia de educación.

Artículo 6. Funciones de los centros educativos

Con el fin de asegurar la implantación y el desarrollo de un modelo educativo inclusivo, los centros docentes, especialmente los órganos de gobierno, coordinación y participación, deben desarrollar las siguientes acciones:

1. Analizar los factores que favorecen o dificultan la inclusión educativa, a partir de las directrices y los indicadores facilitados por la conselleria competente en materia de educación.

2. Elaborar e implementar su proyecto educativo y el plan de actuación para la mejora de acuerdo con los principios de la escuela inclusiva.

3. Diseñar todas sus actuaciones considerando que todo el alumnado pueda participar y aprender.

4. Planificar, adecuar y disponer la organización, las condiciones, las medidas y los apoyos que permiten el máximo nivel de inclusión de todo el alumnado.

5. Llevar a cabo, dentro del ámbito de sus competencias, las actuaciones que permitan la accesibilidad física, sensorial, cognitiva y emocional de toda la comunidad educativa.

6. Gestionar adecuadamente los medios humanos y materiales de los que se dispone con criterios de calidad, eficacia, eficiencia y sostenibilidad.

7. Implementar actuaciones preventivas y activar, en primera instancia, las medidas generales u ordinarias con el fin de garantizar la inclusión de todo el alumnado.

8. Poner en marcha planes de sensibilización y toma de conciencia dirigidos a la comunidad educativa que tengan como finalidad el desarrollo de actitudes y comportamientos que promuevan la convivencia pacífica, el respeto a la diversidad, la igualdad y la inclusión de todas las personas.

9. Incorporar en su planificación las actuaciones que hacen posible el desarrollo de un modelo coeducativo y un espacio escolar libre de todo tipo de desigualdad o mecanismos discriminatorios por razón de sexo.

10. Planificar y participar en acciones formativas dirigidas al conjunto de profesionales del centro, con el fin de adquirir las competencias necesarias para desarrollar el modelo inclusivo y diseñar proyectos de innovación que lo generalicen y lo actualicen.

11. Establecer procedimientos de autoevaluación y mejora de los procesos de aprendizaje y enseñanza y de todas las actuaciones que

la implantació del model d'escola inclusiva, amb la implicació del professorat i de tota la comunitat educativa.

12. Obrir el centre educatiu al seu entorn mitjançant la col·laboració en el desenvolupament de plans i programes de desenvolupament comunitari, l'aprofitament dels recursos del context i la participació en xarxes de treball i d'intercanvi d'experiències amb altres centres educatius o entitats.

13. Afavorir la participació activa de l'alumnat, les famílies, la comunitat educativa en general i els agents de l'entorn, en l'elaboració, posada en marxa i revisió d'iniciatives que tenen com a finalitat donar suport i promoure l'equitat i l'educació inclusiva.

14. Facilitar l'orientació i l'assessorament a l'alumnat i a les famílies en els processos de desenvolupament personal, acadèmic i professional.

Article 7. Participació de les famílies

1. La conselleria competent en matèria d'educació ha de garantir que les famílies reben la informació necessària i l'assessorament individualitzat, i participen en les decisions que afecten l'escolarització de les seues filles o els seus fills d'acord amb el reglament orgànic i funcional vigent i la normativa vigent que regula, organitza i dóna competències al consell escolar de centre i al consell escolar municipal.

2. Els centres docents han de concretar i organitzar, dins del seu projecte educatiu i el pla d'actuació per a la millora (PAM), les mesures per a fer efectiva aquesta participació, les quals s'han d'ajustar a les necessitats, les característiques i la diversitat de les famílies i a la realitat del centre i de l'entorn social i cultural, sense descuidar especialment l'atenció a les famílies que es troben en situació de major vulnerabilitat.

Article 8. Participació de l'alumnat

1. Tot l'alumnat té dret a participar en les activitats de grup i del centre. Per tant, els centres les han de planificar i adequar per a garantir aquesta participació.

2. La conselleria competent en matèria d'educació ha d'establir les mesures perquè l'alumnat reba la informació necessària, siga escoltat i participe en les decisions que afecten el seu procés d'aprenentatge, en determinats aspectes de la gestió del centre i en el desenvolupament i l'avaluació del projecte educatiu.

3. Els centres docents han de concretar les mesures per a fer efectiva aquesta participació d'acord amb el reglament orgànic i funcional vigent i la normativa vigent que regula, organitza i dóna competències al consell escolar de centre i al consell escolar municipal.

Article 9. Entorn social i comunitari

1. La conselleria competent en matèria d'educació, en col·laboració amb altres administracions, impulsarà programes d'àmbit comunitari que promoguen la conscienciació i la capacitació en l'exercici de la ciutadania; la visibilització i la inclusió dels col·lectius en situació de major vulnerabilitat o en risc d'exclusió; l'acceptació i el respecte a la diversitat i l'eliminació d'estereotips discriminatoris assumits i reforçats socialment; la creació de xarxes socio-educatives de desenvolupament i solidaritat participades per les entitats i la ciutadania dels barris o municipis amb l'objecte de portar a terme projectes de ciutats educadores; i el treball interdisciplinari i comunitari a fi de millorar la inserció laboral i incrementar el capital social.

2. Dins de l'àmbit dels consells escolars municipals, a fi de garantir el treball col·laboratiu adreçat a la inclusió, s'elaboraran plans d'entorn que promoguen la igualtat d'oportunitats per a totes les persones i contribuïsquen a previndre i a intervenir sobre les situacions del context que generen exclusió i desigualtat social.

3. Les conselleries competents en matèria d'educació, igualtat i polítiques inclusives, ocupació i sanitat, juntament amb les entitats locals i altres administracions, facilitaran els suports i els mitjans necessaris per a planificar i coordinar aquestes accions, fent atenció especialment a la participació de l'alumnat i de les famílies més vulnerables a l'exclusió social.

4. Els centres docents han d'organitzar les actuacions que facen efectiva la seua obertura a l'entorn, que comporten la participació en

hacen posible la implantación del modelo de escuela inclusiva, con la implicación del profesorado y de toda la comunidad educativa.

12. Abrir el centro educativo a su entorno mediante la colaboración en el desarrollo de planes y programas de desarrollo comunitario, el aprovechamiento de los recursos del contexto y la participación en redes de trabajo y de intercambio de experiencias con otros centros educativos o entidades.

13. Favorecer la participación activa del alumnado, las familias, la comunidad educativa en general y los agentes del entorno, en la elaboración, puesta en marcha y revisión de iniciativas que tienen como finalidad dar apoyo y promover la equidad y la educación inclusiva.

14. Facilitar la orientación y el asesoramiento al alumnado y a las familias en los procesos de desarrollo personal, académico y profesional.

Artículo 7. Participación de las familias

1. La conselleria competente en materia de educación debe garantizar que las familias reciban la información necesaria y el asesoramiento individualizado, y que participen en las decisiones que afectan a la escolarización de sus hijas o sus hijos de acuerdo con el reglamento orgánico y funcional vigente y la normativa vigente que regula, organiza y da competencias al consejo escolar de centro y al consejo escolar municipal.

2. Los centros docentes concretarán y organizarán, dentro de su proyecto educativo y el plan de actuación para la mejora (PAM), las medidas para hacer efectiva esta participación, que deberán ajustarse a las necesidades, las características y la diversidad de las familias y a la realidad del centro y del entorno social y cultural, sin descuidar especialmente la atención a las familias que se encuentran en situación de mayor vulnerabilidad.

Artículo 8. Participación del alumnado

1. Todo el alumnado tiene derecho a participar en las actividades de grupo y del centro. Por tanto, los centros deberán planificarlas y adecuarlas para garantizar esta participación.

2. La conselleria competente en materia de educación establecerá las medidas para que el alumnado reciba la información necesaria, sea escuchado y participe en las decisiones que afectan a su proceso de aprendizaje, en determinados aspectos de la gestión del centro y en el desarrollo y la evaluación del proyecto educativo.

3. Los centros docentes concretarán las medidas para hacer efectiva dicha participación de acuerdo con el reglamento orgánico y funcional vigente y la normativa vigente que regula, organiza y da competencias al consejo escolar de centro y al consejo escolar municipal.

Artículo 9. Entorno social y comunitario

1. La conselleria competente en materia de educación, en colaboración con otras administraciones, impulsará programas de ámbito comunitario que promuevan la concienciación y la capacitación en el ejercicio de la ciudadanía; la visibilización y la inclusión de los colectivos en situación de mayor vulnerabilidad o en riesgo de exclusión; la aceptación y el respeto a la diversidad y la eliminación de estereotipos discriminatorios asumidos y reforzados socialmente; la creación de redes socio-educativas de desarrollo y solidaridad participadas por las entidades y la ciudadanía de los barrios o municipios con el objeto de llevar a cabo proyectos de ciudades educadoras; y el trabajo interdisciplinario y comunitario con el fin de mejorar la inserción laboral e incrementar el capital social.

2. Dentro del ámbito de los consejos escolares municipales, con el fin de garantizar el trabajo colaborativo dirigido a la inclusión, se elaborarán planes de entorno que promuevan la igualdad de oportunidades para todas las personas y contribuyan a prevenir y a intervenir sobre las situaciones del contexto que generen exclusión y desigualdad social.

3. Las consellerias competentes en materia de educación, igualdad y políticas inclusivas, ocupación y sanidad, junto a las entidades locales y otras administraciones, facilitarán los apoyos y los medios necesarios para planificar y coordinar estas acciones, prestando atención especialmente a la participación del alumnado y de las familias más vulnerables a la exclusión social.

4. Los centros docentes deben organizar las actuaciones que hagan efectiva su apertura al entorno, que comporten la participación en accio-



accions d'àmbit comunitari i l'aprofitament dels recursos a l'abast per al desplegament dels seus projectes educatius, contribuint d'aquesta manera al desenvolupament comunitari i a la creació de xarxes de solidaritat, voluntariat i suport mutu.

Article 10. Col·laboració entre administracions i amb entitats

1. A fi d'establir models d'intervenció sistèmics i globals s'aplicaran acords i protocols de col·laboració i coordinació entre administracions públiques: els diferents departaments de la conselleria competent en matèria d'educació; i entre conselleries, institucions i organismes públics implicats d'àmbit autonòmic, provincial, comarcal o local.

2. Amb aquest fi, poden constituir-se grups de treball compostos per personal de les conselleries competents en matèria d'educació, igualtat i polítiques inclusives, ocupació i sanitat, entitats locals i altres administracions, en la mesura que els afecte.

3. La conselleria competent en matèria d'educació coordinarà l'elaboració d'un mapa de prestacions i recursos comunitaris conjuntament amb la resta de conselleries de la Generalitat per a donar resposta a l'alumnat que pot presentar necessitats educatives o està en risc d'exclusió, que posarà a disposició dels centres, dels professionals de l'educació, de les famílies i d'altres administracions o organismes implicats en l'atenció a la infància i l'adolescència.

4. L'Administració de la Generalitat desenvoluparà, per mitjà d'actuacions conjuntes entre les institucions autonòmiques i locals, programes o mesures d'actuació integral perquè l'alumnat en situació de pobresa, migrant i refugiat reba l'atenció adequada i accedisca als serveis bàsics que possibiliten millorar la seua qualitat de vida i la inclusió socioeducativa.

5. Així mateix, la conselleria competent en matèria d'educació pot proposar acords, convenis o qualsevol altra forma de col·laboració, amb entitats externes, de caràcter públic i privat, per al desenvolupament de les accions recollides en aquest decret.

CAPÍTOL III

Organització de la resposta educativa per a la inclusió

Article 11. El projecte educatiu com a eix vertebrador de la resposta a la inclusió

1. Tots els elements del projecte educatiu de centre (PEC) han de prendre com a referència els principis i les línies d'actuació que caracteritzen el model inclusiu a fi de concretar les actuacions necessàries que donen resposta a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat, tot considerant els recursos disponibles i les característiques del context socio-comunitari.

2. Amb aquesta finalitat, els centres docents, dins dels seus processos d'avaluació i a partir dels indicadors proporcionats per l'Administració educativa, han de fer una anàlisi dels factors del context que faciliten o dificulten la inclusió, amb l'objecte d'articular les mesures necessàries que permeten eliminar les barreres identificades que limiten l'accés, la participació i l'aprenentatge, i de mobilitzar i reorganitzar els recursos disponibles.

3. L'equip directiu ha d'organitzar i liderar aquest procés d'avaluació i anàlisi i les decisions que se'n deriven, amb la participació de tot el personal del centre, de les famílies i de l'alumnat i amb l'assessorament i la col·laboració dels serveis especialitzats d'orientació, de la persona coordinadora d'igualtat i convivència, del personal especialitzat de suport i, si escau, d'altres agents externs.

4. Els resultats de l'avaluació han de formar part de la memòria anual del centre i serviran perquè els òrgans col·legiats de govern, de coordinació i de participació, de manera consensuada, prioritzen les actuacions que s'han d'incorporar al pla d'actuació per a la millora del curs següent.

Article 12. Pla d'actuació per a la millora (PAM)

1. El pla d'actuació per a la millora constitueix la part pedagògica de la programació general anual (PGA) i està format pel conjunt d'actuacions planificades per un centre a fi de millorar la qualitat educativa, a partir de les necessitats identificades en el procés d'avaluació contínua. S'ha de dissenyar des d'una perspectiva inclusiva, que tinga en compte

nes de àmbit comunitario y el aprovechamiento de los recursos a su alcance para el despliegue de sus proyectos educativos, contribuyendo de esta manera al desarrollo comunitario y a la creación de redes de solidaridad, voluntariado y apoyo mutuo.

Artículo 10. Colaboración entre administraciones y con entidades

1. Con el fin de establecer modelos de intervención sistémicos y globales se aplicarán acuerdos y protocolos de colaboración y coordinación entre administraciones públicas: los diferentes departamentos de la conselleria competente en materia de educación; y entre consellerias, instituciones y organismos públicos implicados de ámbito autonómico, provincial, comarcal o local.

2. Con este fin, podrán constituirse grupos de trabajo compuestos por personal de las consellerias competentes en materia de educación, igualdad y políticas inclusivas, ocupación y sanidad, entidades locales y otras administraciones, en la medida en que les afecte.

3. La conselleria competente en materia de educación coordinará la elaboración de un mapa de prestaciones y recursos comunitarios conjuntamente con el resto de consellerias de la Generalitat para dar respuesta al alumnado que puede presentar necesidades educativas o está en riesgo de exclusión, que pondrá a disposición de los centros, de los profesionales de la educación, de las familias y otras administraciones u organismos implicados en la atención a la infancia y la adolescencia.

4. La Administración de la Generalitat desarrollará, mediante actuaciones conjuntas entre las instituciones autonómicas y locales, programas o medidas de actuación integral para que el alumnado en situación de pobreza, migrante y refugiado reciba la atención adecuada y acceda a los servicios básicos que posibiliten mejorar su calidad de vida y la inclusión socioeducativa.

5. Asimismo, la conselleria competente en materia de educación podrá proponer acuerdos, convenios o cualquier otra forma de colaboración, con entidades externas, de carácter público y privado, para el desarrollo de las acciones recogidas en este decreto.

CAPÍTULO III

Organización de la respuesta educativa para la inclusión

Artículo 11. El proyecto educativo como eje vertebrador de la respuesta a la inclusión

1. Todos los elementos del proyecto educativo de centro (PEC) han de tomar como referencia los principios y las líneas de actuación que caracterizan el modelo inclusivo con el fin de concretar las actuaciones necesarias que den respuesta a la diversidad de necesidades de todo el alumnado, considerando los recursos disponibles y las características del contexto socio-comunitario.

2. Con esta finalidad, los centros docentes, dentro de sus procesos de evaluación y a partir de los indicadores proporcionados por la Administración educativa, deben hacer un análisis de los factores del contexto que facilitan o dificultan la inclusión, con el objeto de articular las medidas necesarias que permitan eliminar las barreras identificadas que limitan el acceso, la participación y el aprendizaje, y de movilizar y reorganizar los recursos disponibles.

3. El equipo directivo organizará y liderará este proceso de evaluación y análisis y las decisiones que se derivan, con la participación de todo el personal del centro, de las familias y del alumnado y con el asesoramiento y la colaboración de los servicios especializados de orientación, de la persona coordinadora de igualdad y convivencia, del personal especializado de apoyo y, en su caso, de otros agentes externos.

4. Los resultados de la evaluación formarán parte de la memoria anual del centro y servirán para que los órganos colegiados de gobierno, de coordinación y de participación, de manera consensuada, prioricen las actuaciones que se deben incorporar al plan de actuación para la mejora del curso siguiente.

Artículo 12. Plan de actuación para la mejora (PAM)

1. El plan de actuación para la mejora constituye la parte pedagógica de la programación general anual (PGA) y está formado por el conjunto de actuaciones planificadas por un centro con el fin de mejorar la calidad educativa, a partir de las necesidades identificadas en el proceso de evaluación continua. Se diseñará desde una perspectiva inclusiva,

les característiques i oportunitats del centre, de les famílies i del context sociocomunitari, així com la diversitat i les necessitats de l'alumnat i de la comunitat educativa.

2. Entre les actuacions a engegar, d'acord amb la regulació de les diferents etapes educatives, se n'han de preveure les següents:

- a) La concreció anual del currículum i de tots els plans que formen part del projecte educatiu del centre.
- b) L'organització dels grups amb criteris inclusius.
- c) L'organització de grups flexibles heterogenis.
- d) L'organització d'activitats de reforç i d'aprofundiment.
- e) Les mesures educatives complementàries per a l'alumnat que romanga un any més en el mateix curs.
- f) L'organització de l'opcionalitat.
- g) L'organització de les hores de lliure disposició del centre.
- h) Les activitats complementàries.
- i) El programa de millora de l'aprenentatge i del rendiment (PMAR).
- j) El programa de reforç per al quart curs de l'Educació Secundària Obligatòria (PR4).
- k) El programa d'aula compartida (PAC).
- l) Altres actuacions curriculars, d'accés i de participació autoritzades per la conselleria competent en matèria d'educació per a donar resposta a les necessitats de l'alumnat.

3. Amb caràcter general, els centres han de desenvolupar el pla d'actuació per a la millora amb els mitjans de què disposen, sense perjudici que la conselleria competent en matèria d'educació puga proveir mitjans addicionals per a implantar determinades actuacions autoritzades.

Article 13. Detecció i identificació de necessitats de l'alumnat

1. La identificació i valoració de les necessitats educatives de l'alumnat s'ha de dur a terme de la manera més primerenca possible, a fi de determinar les mesures i els suports més escaients i iniciar la resposta educativa tan prompte com siga possible. Aquests processos s'han d'iniciar abans de l'escolarització de l'alumnat i, una vegada escolaritzat, es realitzaran en totes les etapes educatives, incidint especialment en els moments de canvi i de transició, en els quals se solen fer més evidents les barreres a la participació i a l'aprenentatge no detectades prèviament.

2. La identificació prèvia a l'escolarització de les condicions i circumstàncies de vulnerabilitat es realitzarà pels serveis amb competències en sanitat, igualtat i polítiques inclusives, que han de posar la informació en coneixement dels serveis especialitzats d'orientació, a fi que determinen les necessitats educatives de l'alumnat i puga articular-se la resposta educativa més adequada des del mateix moment en què s'inicia l'escolarització, en els termes que determinen les administracions educatives.

3. Dins de l'àmbit escolar, el professorat ha de realitzar, com a part de l'acció docent, la detecció de barreres i necessitats per a l'aprenentatge i propiciar la participació de l'alumnat a partir de la informació obtinguda en el mateix centre o que faciliten les famílies o els serveis sanitaris i socials.

4. La identificació de les necessitats específiques de suport educatiu correspon als serveis especialitzats d'orientació. Quan l'alumnat requereix una resposta personalitzada i individualitzada que comporta mesures curriculars extraordinàries o suports especialitzats, és preceptiu que els serveis especialitzats d'orientació n'efectuen una avaluació sociopsicopedagògica i emeten l'informe sociopsicopedagògic corresponent, que ha de determinar la intensitat i durada dels suports i aportar orientacions per a elaborar el pla d'actuació personalitzat (PAP).

5. Les conselleries competents en matèria d'educació, igualtat i polítiques inclusives, ocupació i sanitat, conjuntament amb altres administracions i entitats locals, regularan els protocols de detecció, coordinació i intercanvi de dades, que incidisquen incideixen especialment en la coordinació dels centres i serveis educatius amb els serveis de salut, benestar social i centres d'atenció primerenca.

Article 14. Mesures de resposta educativa per a la inclusió

Les mesures de resposta educativa per a la inclusió constitueixen totes les actuacions educatives planificades amb la finalitat d'eliminar les barreres identificades en els diversos contextos on es desenvolupa el

que tenga en cuenta las características y oportunidades del centro, de las familias y del contexto sociocomunitario, así como la diversidad y las necesidades del alumnado y de la comunidad educativa.

2. Entre las actuaciones a poner en marcha, de acuerdo con la regulación de las diferentes etapas educativas, se preverán las siguientes:

- a) La concreción anual del currículo y de todos los planes que forman parte del proyecto educativo del centro.
- b) La organización de los grupos con criterios inclusivos.
- c) La organización de grupos flexibles heterogéneos.
- d) La organización de actividades de refuerzo y de profundización.
- e) Las medidas educativas complementarias para el alumnado que permanezca un año más en el mismo curso.
- f) La organización de la optatividad.
- g) La organización de las horas de libre disposición del centro.
- h) Las actividades complementarias.
- i) El programa de mejora del aprendizaje y del rendimiento (PMAR).
- j) El programa de refuerzo para el cuarto curso de la Educación Secundaria Obligatoria (PR4).
- k) El programa de aula compartida (PAC).
- l) Otras actuaciones curriculares, de acceso y de participación autorizadas por la conselleria competente en materia de educación para dar respuesta a las necesidades del alumnado.

3. Con carácter general, los centros deberán desarrollar el plan de actuación para la mejora con los medios de que disponen, sin perjuicio de que la conselleria competente en materia de educación pueda proveer medios adicionales para implantar determinadas actuaciones autorizadas.

Artículo 13. Detección e identificación de necesidades del alumnado

1. La identificación y valoración de las necesidades educativas del alumnado se llevará a cabo de la manera más temprana posible, con el fin de determinar las medidas y los apoyos más oportunos e iniciar la respuesta educativa tan pronto como sea posible. Estos procesos deben iniciarse antes de la escolarización del alumnado y, una vez escolarizado, se realizarán en todas las etapas educativas, incidiendo especialmente en los momentos de cambio y de transición, en los que se suelen hacer más evidentes las barreras a la participación y al aprendizaje no detectadas previamente.

2. La identificación previa a la escolarización de las condiciones y circunstancias de vulnerabilidad se realizará por los servicios con competencias en sanidad, igualdad y políticas inclusivas, que deberán poner la información en conocimiento de los servicios especializados de orientación, para que determinen las necesidades educativas del alumnado y pueda articularse la respuesta educativa más adecuada desde el mismo momento en que se inicie la escolarización, en los términos que determinen las administraciones educativas.

3. Dentro del ámbito escolar, el profesorado ha de realizar, como parte de la acción docente, la detección de barreras y necesidades para el aprendizaje y propiciar la participación del alumnado a partir de la información obtenida en el mismo centro o que faciliten las familias o los servicios sanitarios y sociales.

4. La identificación de las necesidades específicas de apoyo educativo corresponde a los servicios especializados de orientación. Cuando el alumnado requiere una respuesta personalizada e individualizada que comporta medidas curriculares extraordinarias o apoyos especializados, es preceptivo que los servicios especializados de orientación efectúen una evaluación sociopsicopedagógica y emitan el informe sociopsicopedagógico correspondiente, que habrá de determinar la intensidad y duración de los apoyos y aportar orientaciones para elaborar el plan de actuación personalizado (PAP).

5. Las consellerias competentes en materia de educación, igualdad y políticas inclusivas, ocupación y sanidad, conjuntamente con otras administraciones y entidades locales, regularán los protocolos de detección, coordinación e intercambio de datos, que incidan especialmente en la coordinación de los centros y servicios educativos con los servicios de salud, bienestar social y centros de atención temprana.

Artículo 14. Medidas de respuesta educativa para la inclusión

Las medidas de respuesta educativa para la inclusión constituyen todas las actuaciones educativas planificadas con la finalidad de eliminar las barreras identificadas en los diversos contextos donde se desa-



procés educatiu de tot l'alumnat, i contribueixen d'aquesta manera a la personalització del procés d'aprenentatge en totes les etapes educatives.

Aquestes mesures s'han de plantejar des d'una perspectiva global, sistèmica i interdisciplinària, que implique tota la comunitat educativa i altres agents, incidisca en l'alumnat i el seu entorn, i combine actuacions de caràcter comunitari, grupal i individual.

1. Nivells de resposta educativa per a la inclusió

El projecte educatiu de centre és el document on s'estableixen els criteris per a definir les mesures de resposta educativa per a la inclusió, les quals s'organitzen en quatre nivells de concreció de caràcter sumatori i progressiu, d'acord amb el que s'especifica en els punts següents i es recull en l'annex. El PAM, que incorpora la concreció anual de les actuacions contingudes en el projecte educatiu del centre, ha d'estar present en els quatre nivells.

a) Primer nivell de resposta

S'adreça a tota la comunitat educativa i a les relacions del centre amb l'entorn sociocomunitari.

El constitueixen les mesures que impliquen els processos de planificació, la gestió general i l'organització dels suports del centre.

Els òrgans de govern, de coordinació i de participació del centre, d'acord amb les seues competències, proposen i aproven aquestes mesures, les quals ha d'aplicar tota la comunitat educativa amb la col·laboració d'agents externs quan siga necessari.

Les mesures que inclouen la participació de persones o entitats externes al centre docent s'han d'acordar i concretar amb els agents implicats.

Els documents que concreten les mesures del primer nivell de resposta són el projecte educatiu de centre i el pla d'actuació per a la millora (PAM).

b) Segon nivell de resposta

S'adreça a tot l'alumnat del grup-classe.

El constitueixen les mesures generals programades per a un grup-classe que impliquen suports ordinaris.

Les mesures en aquest nivell inclouen el disseny i aplicació de programacions didàctiques que donen resposta la diversitat de tot l'alumnat del grup, incloent-hi les activitats d'ampliació i reforç per al desenvolupament competencial i la prevenció de dificultats d'aprenentatge, així com actuacions transversals que fomenten la igualtat, la convivència, la salut i el benestar.

Aquestes mesures les planifica, desenvolupa i avalua l'equip educatiu, coordinat per la tutoria del grup, amb l'assessorament dels serveis especialitzats d'orientació, el professorat especialitzat de suport i, si escau, la col·laboració d'agents externs, d'acord amb les seues competències.

Les mesures del segon nivell es determinen en les unitats didàctiques així com en el pla d'acció tutorial i el pla d'igualtat i convivència continguts en el projecte educatiu de centre i la seua concreció en el pla d'actuació per a la millora.

c) Tercer nivell de resposta

El constitueixen les mesures adreçades a l'alumnat que requereix una resposta diferenciada, individualment o en grup, que impliquen suports ordinaris addicionals.

Aquest nivell inclou mesures curriculars que tenen com a referència el currículum ordinari i com a objectius que l'alumnat destinatari promocione amb garanties a nivells educatius superiors, obtinga la titulació corresponent en els canvis d'etapa i s'incorpore en les millors condicions al món laboral. S'inclou l'organització d'activitats d'enriquiment o reforç, les adaptacions d'accés al currículum que no impliquen materials singulars, personal especialitzat o mesures organitzatives extraordinàries i, en l'etapa d'Educació Secundària Obligatoria, també l'organització del currículum en àmbits d'aprenentatge o el desenvolupament de programes específics d'atenció a la diversitat, regulats per l'Administració o de disseny propi pels centres docents com a part del seu projecte educatiu. Les mesures d'aquest tipus destinades a l'alumnat que cursa els ensenyaments postobligatoris, de règim especial i de formació de persones adultes, s'especificuen en el capítol V d'aquest decret.

Així mateix, s'hi inclouen les actuacions d'acompanyament i suport personalitzat per a qualsevol alumna o alumne que en un moment determinat les puga necessitar, tot incidint especialment en les actuacions que l'impliquen emocionalment, reforcen la seua autoestima, el sentit

rolla el proceso educativo de todo el alumnado, y contribuyen de esta manera a la personalización del proceso de aprendizaje en todas las etapas educativas.

Estas medidas se han de plantear desde una perspectiva global, sistèmica e interdisciplinaria, que implique a toda la comunidad educativa y a otros agentes, incida en el alumnado y su entorno, y combine actuaciones de carácter comunitario, grupal e individual.

1. Niveles de respuesta educativa para la inclusión

El proyecto educativo de centro es el documento en el que se establecen los criterios para definir las medidas de respuesta educativa para la inclusión, las cuales se organizan en cuatro niveles de concreción de carácter sumatorio y progresivo, de acuerdo con lo que se especifica en los puntos siguientes y se recoge en el anexo. El PAM, que incorpora la concreción anual de las actuaciones contenidas en el proyecto educativo del centro, deberá estar presente en los cuatro niveles.

a) Primer nivel de respuesta

Se dirige a toda la comunidad educativa y a las relaciones del centro con el entorno sociocomunitario.

Lo constituyen las medidas que implican los procesos de planificación, la gestión general y la organización de los apoyos del centro.

Los órganos de gobierno, de coordinación y de participación del centro, de acuerdo con sus competencias, proponen y aprueban dichas medidas, las cuales aplicará toda la comunidad educativa con la colaboración de agentes externos cuando sea necesario.

Las medidas que incluyen la participación de personas o entidades externas al centro docente deberán acordarse y concretarse con los agentes implicados.

Los documentos que concretan las medidas del primer nivel de respuesta son el proyecto educativo de centro y el plan de actuación para la mejora (PAM).

b) Segundo nivel de respuesta

Está dirigido a todo el alumnado del grupo-clase.

Lo constituyen las medidas generales programadas para un grupo-clase que implican apoyos ordinaris.

Las medidas en este nivel incluyen el diseño y aplicación de programaciones didácticas que den respuesta a la diversidad de todo el alumnado del grupo, incluyendo las actividades de ampliación y refuerzo para el desarrollo competencial y la prevención de dificultades de aprendizaje, así como actuaciones transversales que fomenten la igualdad, la convivencia, la salud y el bienestar.

Dichas medidas las planifica, desarrolla y evalúa el equipo educativo, coordinado por la tutoría del grupo, con el asesoramiento de los servicios especializados de orientación, el profesorado especializado de apoyo y, en su caso, la colaboración de agentes externos, de acuerdo con sus competencias.

Las medidas del segundo nivel se determinan en las unidades didácticas, así como en el plan de acción tutorial y el plan de igualdad y convivencia contenidos en el proyecto educativo de centro y su concreción en el plan de actuación para la mejora.

c) Tercer nivel de respuesta

Lo constituyen las medidas dirigidas al alumnado que requiere una respuesta diferenciada, individualmente o en grupo, que implican apoyos ordinaris adicionales.

Este nivel incluye medidas curriculares que tienen como referencia el currículo ordinario y como objetivos que el alumnado destinatario promocione con garantías a niveles educativos superiores, obtenga la titulación correspondiente en los cambios de etapa y se incorpore en las mejores condiciones al mundo laboral. Incluye la organización de actividades de enriquecimiento o refuerzo, las adaptaciones de acceso al currículo que no implican materiales singulares, personal especializado o medidas organizativas extraordinarias y, en la etapa de Educación Secundaria Obligatoria, también la organización del currículo en ámbitos de aprendizaje o el desarrollo de programas específicos de atención a la diversidad, regulados por la Administración o de diseño propio por los centros docentes como parte de su proyecto educativo. Las medidas de este tipo destinadas al alumnado que cursa las enseñanzas postobligatorias, de régimen especial y de formación de personas adultas, se especifican en el capítulo V de este decreto.

Asimismo, se incluyen las actuaciones de acompañamiento y apoyo personalizado para cualquier alumna o alumno que en un momento determinado pueda necesitarlas, incidiendo especialmente en las actuaciones que le impliquen emocionalmente, refuercen su autoestima, el



de pertinença al grup i al centre, i preparen per a interaccions positives en contextos socials habituals.

En aquest nivell s'organitzen, igualment, les mesures transitòries que faciliten la continuïtat del procés educatiu de l'alumnat que, per malaltia, desprotecció, mesures judicials o que, per qualsevol circumstància temporal es trobe en risc d'exclusió, requereix suports ordinaris en contextos educatius externs al centre escolar al qual assisteix habitualment.

Totes aquestes mesures les planifica, desenvolupa i avalua l'equip educatiu, coordinat per la tutoria, amb l'assessorament dels serveis especialitzats d'orientació i la col·laboració del professorat especialitzat de suport i, si escau, d'altres agents externs, d'acord amb les seues competències.

Les mesures del tercer nivell es determinen en el pla d'atenció a la diversitat, el pla d'acció tutorial i el pla d'igualtat i convivència continguts en el projecte educatiu de centre i la seua concreció en el pla d'actuació per a la millora.

d) Quart nivell de resposta

El constitueixen les mesures adreçades a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu que requereix una resposta personalitzada i individualitzada de caràcter extraordinari que implique suports especialitzats addicionals.

Atenent al caràcter extraordinari d'aquest nivell, és preceptiu, en tots els casos, la realització d'una avaluació sociopsicopedagògica i l'emissió de l'informe sociopsicopedagògic corresponent.

Les mesures extraordinàries inclouen les adaptacions curriculars individuals significatives, les adaptacions d'accés que requereixen materials singulars, personal especialitzat o mesures organitzatives extraordinàries, els programes específics que requereixen adaptacions significatives del currículum, i els programes singulars per a l'aprenentatge d'habilitats d'autoregulació del comportament i les emocions o habilitats de comunicació interpersonal i de relació social en els contextos habituals i de futura incorporació.

En aquest nivell s'organitzen, igualment, les mesures de flexibilització de l'escolarització, les pròrrogues de permanència extraordinària per a l'alumnat amb necessitats educatives especials, la determinació de la modalitat d'escolarització o les mesures transitòries que faciliten la continuïtat del procés educatiu de l'alumnat que, per les seues condicions de salut mental, requereix suports addicionals especialitzats en contextos educatius externs al centre escolar al qual assisteix habitualment.

Aquestes mesures les planifica, desenvolupa i avalua l'equip educatiu, coordinat per la tutoria del grup, amb l'assessorament dels serveis especialitzats d'orientació. L'equip educatiu compta amb la col·laboració del professorat especialitzat de suport i, si escau, del personal no docent de suport i d'altres agents externs, d'acord amb les seues competències i segons determine l'avaluació sociopsicopedagògica preceptiva.

En cas de decisions extraordinàries d'escolarització, l'Administració educativa activarà el procediment adient.

El pla d'actuació personalitzat és el document que concreta les mesures d'aquest nivell de resposta.

2. El pla d'actuació personalitzat

El pla d'actuació personalitzat s'ha d'elaborar a partir de la proposta efectuada en l'informe sociopsicopedagògic, orienta l'organització de la resposta educativa i recull les mesures i els suports necessaris, els criteris per a la seua retirada, el seguiment del progrés de l'alumnat, les actuacions de transició i l'itinerari formatiu personalitzat, a fi d'afavorir la progressió cap a una major inclusió i la inserció laboral.

El pla d'actuació personalitzat s'elabora per l'equip educatiu, coordinat per la tutoria, amb l'assessorament dels serveis especialitzats d'orientació i la participació dels diferents professionals que hi intervien, les famílies i l'alumnat.

L'avaluació anual de l'efectivitat de les mesures desenvolupades forma part d'aquest pla, i s'ha de fer de manera col·laborativa amb la participació de la família i, sempre que siga possible, de l'alumnat.

La conselleria competent en matèria d'educació fixarà els criteris i el model per a l'elaboració d'aquest pla, que forma part de l'expedient acadèmic de l'alumna o l'alumne.

sentido de pertenencia al grupo y al centro, y preparan para interacciones positivas en contextos sociales habituales.

En este nivel se organizan, igualmente, las medidas transitorias que facilitan la continuidad del proceso educativo del alumnado que, por enfermedad, desprotección, medidas judiciales o que por cualquier circunstancia temporal se encuentre en riesgo de exclusión, requiere apoyos ordinarios en contextos educativos externos al centro escolar al que asiste habitualmente.

Todas estas medidas las planifica, desarrolla y evalúa el equipo educativo, coordinado por la tutoría, con el asesoramiento de los servicios especializados de orientación y la colaboración del profesorado especializado de apoyo y, en su caso, de otros agentes externos, de acuerdo con sus competencias.

Las medidas del tercer nivel se determinan en el plan de atención a la diversidad, el plan de acción tutorial y el plan de igualdad y convivencia contenidos en el proyecto educativo de centro y su concreción en el plan de actuación para la mejora.

d) Cuarto nivel de respuesta

Lo constituyen las medidas dirigidas al alumnado con necesidades específicas de apoyo educativo que requiere una respuesta personalizada e individualizada de carácter extraordinario que implique apoyos especializados adicionales.

Atendiendo al carácter extraordinario de este nivel, es preceptivo, en todos los casos, la realización de una evaluación sociopsicopedagógica y la emisión del informe sociopsicopedagógico correspondiente.

Las medidas extraordinarias incluyen las adaptaciones curriculares individuales significativas, las adaptaciones de acceso que requieren materiales singulares, personal especializado o medidas organizativas extraordinarias, los programas específicos que requieren adaptaciones significativas del currículo, y los programas singulares para el aprendizaje de habilidades de autorregulación del comportamiento y las emociones o habilidades de comunicación interpersonal y de relación social en los contextos habituales y de futura incorporación.

En este nivel se organizan, igualmente, las medidas de flexibilización de la escolarización, las prórrogas de permanencia extraordinaria para el alumnado con necesidades educativas especiales, la determinación de la modalidad de escolarización o las medidas transitorias que faciliten la continuidad del proceso educativo del alumnado que, por sus condiciones de salud mental, requiere apoyos adicionales especializados en contextos educativos externos al centro escolar al que asiste habitualmente.

Dichas medidas las planifica, desarrolla y evalúa el equipo educativo, coordinado por la tutoría del grupo, con el asesoramiento de los servicios especializados de orientación. El equipo educativo cuenta con la colaboración del profesorado especializado de apoyo y, en su caso, del personal no docente de apoyo y otros agentes externos, de acuerdo con sus competencias y según determine la evaluación sociopsicopedagógica preceptiva.

En caso de decisiones extraordinarias de escolarización, la Administración educativa activará el procedimiento pertinente.

El plan de actuación personalizado es el documento que concreta las medidas de este nivel de respuesta.

2. El plan de actuación personalizado

El plan de actuación personalizado se ha de elaborar a partir de la propuesta efectuada en el informe sociopsicopedagógico, orienta la organización de la respuesta educativa y recoge las medidas y los apoyos necesarios, los criterios para su retirada, el seguimiento del progreso del alumnado, las actuaciones de transición y el itinerario formativo personalizado, con el fin de favorecer la progresión hacia una mayor inclusión y la inserción laboral.

El plan de actuación personalizado se elabora por el equipo educativo, coordinado por la tutoría, con el asesoramiento de los servicios especializados de orientación y la participación de los diferentes profesionales que intervienen, las familias y el alumnado.

La evaluación anual de la efectividad de las medidas desarrolladas formará parte de este plan, y ha de realizarse de manera colaborativa con la participación de la familia y, siempre que sea posible, del alumnado.

La conselleria competent en materia de educación fijará los criterios y el modelo para la elaboración de este plan, que forma parte del expediente académico de la alumna o el alumno.

Article 15. Principis generals de l'avaluació de l'alumnat en el marc d'una escola inclusiva

1. L'avaluació és una part essencial de l'educació inclusiva i té com a objectius: obtenir informació sobre com aprén l'alumna o l'alumne, identificar les seues necessitats, eliminar les barreres que dificulten el aprenentatge, valorar els seus progressos, organitzar la resposta educativa, així com promoure l'interés per millorar el seu procés d'aprenentatge i competències.

2. Tot respectant els criteris generals i la forma d'avaluació de l'alumnat que, amb caràcter bàsic, està regulat normativament en les diferents etapes educatives, l'avaluació en el marc d'una escola inclusiva ha de respondre als principis següents:

a) Tots els procediments d'avaluació són complementaris, i ha d' haver-hi un transvasament d'informació entre aquests.

b) Tot l'alumnat té dret a participar en els procediments d'avaluació.

c) L'avaluació de l'alumnat amb criteris inclusius contribueix a prevenir la segregació, evita formes d'etiquetatge i potencia la inclusió en els centres ordinaris.

d) L'avaluació ha de recollir únicament la informació que siga funcional i pertinent i s'ha de fer respectant la privacitat i confidencialitat.

e) Les tècniques d'avaluació han de permetre que cada alumna i alumne puga demostrar els seus punts forts, la capacitat potencial d'aprenentatge, les estratègies, les competències i el rendiment.

f) L'avaluació ajuda el professorat en la seua acció docent i tutorial i, d'altra banda, el centre en la millora de la seua resposta a la inclusió.

g) L'avaluació no és un esdeveniment aïllat, sinó que s'emmarca en la història escolar de l'alumna o l'alumne i la té en compte, així com té en consideració els elements del context escolar, familiar i social que hi intervenen i influeixen.

h) L'avaluació s'orienta també a la identificació dels suports que l'alumnat requereix en les diferents àrees.

i) L'avaluació contínua ha de permetre la revisió de les mesures i dels ajustos introduïts, d'acord amb els objectius proposats, per a la seua modificació, adaptació o introducció d'altres mesures o ajustos, sempre amb la finalitat d'aconseguir una educació inclusiva.

j) L'avaluació ha de facilitar, en última instància, la titulació de l'alumnat o l'acreditació de les competències assolides, a fi de millorar les seues possibilitats d'inserció sociolaboral.

Article 16. Processos de transició

1. Els centres docents, amb la col·laboració dels serveis especialitzats d'orientació i, si escau, d'altres agents implicats, han de planificar adequadament els processos de transició entre nivells, cicles, etapes i modalitats d'escolarització, per tal de garantir el transvasament d'informació, la continuïtat de les actuacions educatives i la detecció de necessitats que poden produir-se en moments en què les barreres i la desigualtat es manifesten amb més freqüència i intensitat.

2. En les situacions en què l'alumnat, per situacions de malaltia o per mesures judicials, rep atenció educativa transitòria externa al centre, els centres implicats han d'establir una planificació personalitzada que facilite la transició d'aquests contextos externs als seus centres de referència que incloga la transmissió d'informació adequada entre centres i serveis.

3. L'alumnat i les famílies han de rebre l'orientació adequada en aquests processos de transició, especialment en el canvi de modalitat d'escolarització i en la transició als estudis superiors o a la vida activa, perquè puguem prendre decisions que permeten aprofitar les noves oportunitats que els ofereixen aquests moments de canvi.

4. La conselleria competent en matèria d'educació establirà els criteris i les actuacions prioritàries que cal desenvolupar en cada procés de transició, entre els quals s'inclouen els programes acordats pels centres docents d'aplicació en les diferents etapes educatives.

Article 17. Formació i sensibilització

1. La conselleria competent en matèria d'educació establirà plans de formació contínua adreçats al professorat, equips directius, Inspecció d'Educació i altres agents que participen en els centres educatius, que

Artículo 15. Principios generales de la evaluación del alumnado en el marco de una escuela inclusiva

1. La evaluación es una parte esencial de la educación inclusiva y tiene como objetivos: obtener información sobre como aprende la alumna o el alumno, identificar sus necesidades, eliminar las barreras que dificultan el aprendizaje, valorar sus progresos, organizar la respuesta educativa, así como promover el interés por mejorar su proceso de aprendizaje y competencias.

2. Respetando los criterios generales y la forma de evaluación del alumnado que, con carácter básico, está regulado normativamente en las diferentes etapas educativas, la evaluación en el marco de una escuela inclusiva ha de responder a los siguientes principios:

a) Todos los procedimientos de evaluación son complementarios, debiendo haber un transvase de información entre estos.

b) Todo el alumnado tiene derecho a participar en los procedimientos de evaluación.

c) La evaluación del alumnado con criterios inclusivos contribuye a prevenir la segregación, evita formas de etiquetado y potencia la inclusión en los centros ordinarios.

d) La evaluación debe recoger únicamente la información que sea funcional y pertinente y se ha de realizar respetando la privacidad y confidencialidad.

e) Las técnicas de evaluación deben permitir que cada alumna y cada alumno pueda demostrar sus puntos fuertes, la capacidad potencial de aprendizaje, las estrategias, las competencias y el rendimiento.

f) La evaluación ayuda al profesorado en su acción docente y tutorial y, por otro lado, al centro en la mejora de su respuesta a la inclusión.

g) La evaluación no es un acontecimiento aislado, sino que se enmarca en la historia escolar de la alumna o el alumno y la tiene en cuenta, así como tiene en consideración los elementos del contexto escolar, familiar y social que intervienen e influyen.

h) La evaluación se orienta también a la identificación de los apoyos que el alumnado requiere en las diferentes áreas.

i) La evaluación continua debe permitir la revisión de las medidas y de los ajustes introducidos, de acuerdo con los objetivos propuestos, para su modificación, adaptación o introducción de otras medidas o ajustes, siempre con la finalidad de conseguir una educación inclusiva.

j) La evaluación debe facilitar, en última instancia, la titulación del alumnado o la acreditación de las competencias alcanzadas, con el fin de mejorar sus posibilidades de inserción sociolaboral.

Artículo 16. Procesos de transición

1. Los centros docentes, con la colaboración de los servicios especializados de orientación y, en su caso, de otros agentes implicados, deben planificar adecuadamente los procesos de transición entre niveles, ciclos, etapas y modalidades de escolarización, para garantizar el transvase de información, la continuidad de las actuaciones educativas y la detección de necesidades que pueden producirse en momentos en que las barreras y la desigualdad se manifiestan con más frecuencia e intensidad.

2. En las situaciones en que el alumnado, por situaciones de enfermedad o por medidas judiciales, recibe atención educativa transitoria externa al centro, los centros implicados establecerán una planificación personalizada que facilite la transición de estos contextos externos a sus centros de referencia que incluya la transmisión de información adecuada entre centros y servicios.

3. El alumnado y las familias recibirán la orientación adecuada en estos procesos de transición, especialmente en el cambio de modalidad de escolarización y en la transición a los estudios superiores o a la vida activa, para que puedan tomar decisiones que permitan aprovechar las nuevas oportunidades que les ofrecen estos momentos de cambio.

4. La conselleria competente en materia de educación establecerá los criterios y las actuaciones prioritarias que hay que desarrollar en cada proceso de transición, entre los que se incluyen los programas acordados por los centros docentes de aplicación en las diferentes etapas educativas.

Artículo 17. Formación y sensibilización

1. La conselleria competente en materia de educación establecerá planes de formación continua dirigidos al profesorado, equipos directivos, Inspección de Educación y otros agentes que participan en los

han de tindre com a finalitat l'adquisició de les competències necessàries per al desenvolupament del model d'escola inclusiva, posant especial èmfasi en la seua incorporació a la tasca quotidiana, als processos d'avaluació i a la millora dels indicadors d'inclusió del centre.

2. Així mateix, els centres docents i les administracions implicades han de promoure i desenvolupar actuacions d'orientació, informació, sensibilització, formació i totes aquelles que siguen necessàries, dirigides a tota la comunitat educativa, que tinguen per objecte la promoció de la igualtat d'oportunitats, la no discriminació i la prevenció i l'eradicació de la violència de gènere i de qualsevol tipus de violència, amb l'objectiu d'afavorir la presa de consciència, el canvi d'actituds i el desenvolupament de comportaments que contribuïsquen a la inclusió social i a la igualtat de totes les persones.

3. La conselleria competent en matèria d'educació, amb la col·laboració d'altres administracions i entitats, crearà i gestionarà un banc de recursos accessibles, que incloga la formació en inclusió i l'elaboració de guies i orientacions dirigides als professionals de l'educació i a les famílies, a fi de facilitar els processos d'identificació i avaluació de necessitats, el desenvolupament de pràctiques inclusives i la resposta adequada a l'alumnat amb diferents necessitats educatives i en risc d'exclusió. Aquest banc de recursos incorporarà les experiències de qualitat i d'èxit desenvolupades pels centres i els serveis educatius.

4. Així mateix, promourà les bones pràctiques i els projectes d'innovació desenvolupats pels centres docents, serveis o entitats que contribuïsquen a la implantació del model d'escola inclusiva, mitjançant la convocatòria d'ajudes i el seu reconeixement i difusió.

5. La sensibilització cap a la inclusió educativa i la divulgació dels principis establerts en aquest decret a tota la comunitat educativa, la formació contínua, la promoció de la investigació i la difusió dels seus resultats, han de formar part dels plans de formació del professorat.

6. La conselleria competent en matèria d'educació durà a terme les accions necessàries perquè la formació inicial reglada dels futurs professionals de l'educació i el màster de formació del professorat per a impartir ensenyaments d'educació secundària incorporen les competències professionals que requereix l'escola inclusiva.

Article 18. Personal i materials de suport

1. A més del personal del centre, docent i no docent, tota la comunitat educativa, incloent-hi l'alumnat i les famílies i els agents o entitats del context sociocomunitari, constitueixen suports personals per facilitar el desenvolupament de la resposta a les necessitats de l'alumnat.

2. Així mateix, els centres docents, d'acord amb les necessitats de l'alumnat, han de disposar de personal especialitzat de suport amb les funcions d'atenció especialitzada a l'alumnat i d'orientació i assessorament al professorat i a les famílies.

3. Les conselleries amb competències en sanitat, igualtat i polítiques inclusives, i funció pública poden aportar personal complementari per a l'atenció a l'alumnat escolaritzat en els centres docents que requereisca suports de caràcter sanitari o social.

4. La conselleria competent en matèria d'educació ha d'adoptar les mesures necessàries per a garantir l'estabilitat del professorat en els centres d'educació especial i altres llocs que l'Administració determine com d'especial dificultat, a fi de millorar la qualitat de la resposta educativa a l'alumnat.

5. La conselleria competent en matèria d'educació pot adscriure personal addicional especialitzat de caràcter itinerant als centres d'educació especial, als serveis psicopedagògics escolars o a les direccions territorials d'Educació, per a donar suport complementari als centres educatius.

6. La conselleria competent en matèria d'educació fixa els criteris i les condicions de participació del personal extern i del voluntariat, que no comportarà en cap cas una vinculació laboral o professional ni podrà suposar l'ocupació de llocs de plantilla.

7. La conselleria competent en matèria d'educació constitueix i organitza els serveis i equips de suport necessaris per a assessorar i col·laborar amb els centres i la comunitat educativa en el desenvolupament de les actuacions necessàries per a la inclusió de tot l'alumnat.

centros educativos, que tendrán como finalidad la adquisición de las competencias necesarias para el desarrollo del modelo de escuela inclusiva, poniendo especial énfasis en su incorporación a la tarea cotidiana, a los procesos de evaluación y a la mejora de los indicadores de inclusión del centro.

2. Asimismo, los centros docentes y las administraciones implicadas promoverán y desarrollarán actuaciones de orientación, información, sensibilización, formación y todas aquellas que sean necesarias, dirigidas a toda la comunidad educativa, que tengan por objeto la promoción de la igualdad de oportunidades, la no discriminación y la prevención y la erradicación de la violencia de género y de cualquier tipo de violencia, con el objetivo de favorecer la toma de conciencia, el cambio de actitudes y el desarrollo de comportamientos que contribuyan a la inclusión social y a la igualdad de todas las personas.

3. La conselleria competente en materia de educación, con la colaboración de otras administraciones y entidades, creará y gestionará un banco de recursos accesibles, que incluya la formación en inclusión y la elaboración de guías y orientaciones dirigidas a los profesionales de la educación y a las familias, con el fin de facilitar los procesos de identificación y evaluación de necesidades, el desarrollo de prácticas inclusivas y la respuesta adecuada al alumnado con diferentes necesidades educativas y en riesgo de exclusión. Dicho banco de recursos incorporará las experiencias de calidad y de éxito desarrolladas por los centros y los servicios educativos.

4. Asimismo, promoverá las buenas prácticas y los proyectos de innovación desarrollados por los centros docentes, servicios o entidades que contribuyan a la implantación del modelo de escuela inclusiva, mediante la convocatoria de ayudas y su reconocimiento y difusión.

5. La sensibilización hacia la inclusión educativa y la divulgación de los principios establecidos en este decreto a toda la comunidad educativa, la formación continua, la promoción de la investigación y la difusión de sus resultados, deberán formar parte de los planes de formación del profesorado.

6. La conselleria competente en materia de educación llevará a cabo las acciones necesarias para que la formación inicial reglada de los futuros profesionales de la educación y el máster de formación del profesorado para impartir enseñanzas de educación secundaria incorporen las competencias profesionales que requiere la escuela inclusiva.

Artículo 18. Personal y materiales de apoyo

1. Además del personal del centro, docente y no docente, toda la comunidad educativa, incluyendo al alumnado y a las familias y a los agentes o entidades del contexto sociocomunitario, constituyen apoyos personales para facilitar el desarrollo de la respuesta a las necesidades del alumnado.

2. Asimismo, los centros docentes, de acuerdo con las necesidades del alumnado, deben disponer de personal especializado de apoyo con las funciones de atención especializada al alumnado y de orientación y asesoramiento al profesorado y a las familias.

3. Las consellerias con competencias en sanidad, igualdad y políticas inclusivas, y función pública podrán aportar personal complementario para la atención al alumnado escolarizado en los centros docentes que requiera apoyos de carácter sanitario o social.

4. La conselleria competente en materia de educación adoptará las medidas necesarias para garantizar la estabilidad del profesorado en los centros de educación especial y otros puestos que la Administración determine como de especial dificultad, con el fin de mejorar la calidad de la respuesta educativa al alumnado.

5. La conselleria competente en materia de educación podrá adscribir personal adicional especializado de carácter itinerante a los centros de educación especial, a los servicios psicopedagógicos escolares o a las direcciones territoriales de Educación, para dar apoyo complementario a los centros educativos.

6. La conselleria competente en materia de educación fijará los criterios y las condiciones de participación del personal externo y del voluntariado, lo cual no comportará en ningún caso una vinculación laboral o profesional ni podrá suponer la ocupación de puestos de plantilla.

7. La conselleria competente en materia de educación constituye y organiza los servicios y equipos de apoyo necesarios para asesorar y colaborar con los centros y la comunidad educativa en el desarrollo de las actuaciones necesarias para la inclusión de todo el alumnado. Asi-



Així mateix, en regularà la composició, funcions, criteris d'intervenció i mecanismes de coordinació, per tal d'assegurar la multidisciplinarietat i complementariedad de les seues actuacions.

8. La conselleria competent en matèria d'educació ha de proveir els centres docents l'equipament material i tecnològic necessari per a facilitar l'accés, la participació i l'aprenentatge de tot l'alumnat.

9. Així mateix, ha de promoure l'ús de les tecnologies de la informació i les comunicacions dins l'aula, com a mitjà per a dur a terme les tasques d'aprenentatge i ensenyament, i oferirà plataformes digitals i tecnològiques d'accés a tota la comunitat educativa, que podran incorporar recursos didàctics i orientacions aportats pels centres o altres agents per al seu ús compartit.

10. Per a l'alumnat amb discapacitat o altres necessitats que ho requerisca, es faran ajustos personalitzats o es proveiran materials de suport individualitzats, quan no siga possible la utilització dels mitjans ordinaris disponibles en el centre ni la seua adaptació.

11. L'assignació de recursos especialitzats a l'alumnat amb necessitats educatives especials i amb necessitats de compensació de desigualtats en tots els centres ordinaris sostinguts amb fons públics s'ha de fer prioritzant el màxim nivell d'inclusió en les aules ordinàries, tenint com a criteri donar resposta a les necessitats educatives i sense que siga necessària l'existència d'un espai físic diferenciat destinat exclusivament a l'atenció d'aquest alumnat.

Article 19. Beques i ajudes a l'estudi

1. Per tal de garantir la igualtat de totes les persones en l'exercici del dret a l'educació, d'acord amb el que preveu la normativa vigent, l'alumnat en condicions socioeconòmiques desfavorides té dret a rebre beques i ajudes a l'estudi en tots els nivells educatius, obligatoris i no obligatoris.

2. L'alumnat amb necessitats educatives especials o altres necessitats que ha de ser escolaritzat, per criteri de l'Administració, en un centre o una unitat que estiga fora de la zona d'escolarització que correspon a la seua residència habitual, té dret a rebre beca de menjador i transport, en les condicions que determine la conselleria competent en matèria d'educació.

3. La conselleria competent en matèria d'educació ha de garantir la gratuïtat dels materials curriculars en els ensenyaments obligatoris, tot entenent aquests com qualsevol mitjà, en diferents tipus de suport, necessari per al desenvolupament d'una àrea, matèria o adaptació curricular.

CAPÍTOL IV Escolarització

Article 20. Criteris generals

1. La conselleria competent en matèria d'educació ha de garantir, entre d'altres, el dret de l'alumnat a ser escolaritzat en un lloc escolar gratuït en l'ensenyament bàsic i en el segon cicle d'Educació Infantil en condicions d'igualtat i qualitat; el dret a l'escolarització de tot l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu; i la no discriminació per raó de naixement, raça, sexe, orientació afectivosexual, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal i social. Així mateix, la conselleria competent en matèria d'educació regularà l'escolarització de l'alumnat en el primer cicle d'Educació Infantil i la continuïtat en els ensenyaments postobligatoris.

2. Tot l'alumnat, tret de circumstàncies excepcionals recollides en aquest decret, s'ha d'escolaritzar en centres educatius ordinaris.

3. L'escolarització de l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu i l'alumnat amb situacions que requereixen mesures per a la compensació de desigualtats es durà a terme de manera equilibrada en tots els centres ordinaris sostinguts amb fons públics i en cap cas pot superar una quarta part del total d'alumnat matriculat en cada centre. Tot això sense perjudici de la responsabilitat de l'Administració de la Generalitat de desenvolupar polítiques socials que incidisquen en l'eliminació dels elements del context sociocomunitari que generen desigualtat i exclusió.

4. Les mares, els pares o els representants legals i, sempre que siga possible, l'alumnat, han de ser informats i consultats sobre les necessi-

mismo, regulará su composición, funciones, criterios de intervención y mecanismos de coordinación, para asegurar la multidisciplinariiedad y complementariedad de sus actuaciones.

8. La conselleria competente en materia de educación ha de proveer a los centros docentes el equipamiento material y tecnológico necesario para facilitar el acceso, la participación y el aprendizaje de todo el alumnado.

9. Asimismo, promoverá el uso de las tecnologías de la información y las comunicaciones dentro del aula, como medio para llevar a cabo las tareas de aprendizaje y enseñanza, y ofrecerá plataformas digitales y tecnológicas de acceso a toda la comunidad educativa, que podrán incorporar recursos didácticos y orientaciones aportados por los centros u otros agentes para su uso compartido.

10. Para el alumnado con discapacidad u otras necesidades que lo requiera, se harán ajustes personalizados o se proveerán materiales de apoyo individualizados, cuando no sea posible la utilización de los medios ordinarios disponibles en el centro ni su adaptación.

11. La asignación de recursos especializados al alumnado con necesidades educativas especiales y con necesidades de compensación de desigualdades en todos los centros ordinarios sostenidos con fondos públicos se llevará a cabo priorizando el máximo nivel de inclusión en las aulas ordinarias, teniendo como criterio dar respuesta a las necesidades educativas y sin que sea necesaria la existencia de un espacio físico diferenciado destinado exclusivamente a la atención de este alumnado.

Artículo 19. Becas y ayudas al estudio

1. Para garantizar la igualdad de todas las personas en el ejercicio del derecho a la educación, conforme a lo previsto en la normativa vigente, el alumnado con condiciones socioeconómicas desfavorecidas tiene derecho a recibir becas y ayudas al estudio en todos los niveles educativos, obligatorios y no obligatorios.

2. El alumnado con necesidades educativas especiales u otras necesidades que ha de ser escolarizado, por criterio de la Administración, en un centro o una unidad que esté fuera de la zona de escolarización que corresponde a su residencia habitual, tiene derecho a recibir beca de comedor y transporte, en las condiciones que determine la conselleria competente en materia de educación.

3. La conselleria competente en materia de educación debe garantizar la gratuidad de los materiales curriculares en las enseñanzas obligatorias, entendiendo estos como cualquier medio, en diferentes tipo de soporte, necesario para el desarrollo de un área, materia o adaptación curricular.

CAPÍTULO IV Escolarización

Artículo 20. Criterios generales

1. La conselleria competente en materia de educación debe garantizar, entre otros, el derecho del alumnado a ser escolarizado en un puesto escolar gratuito en la enseñanza básica y en el segundo ciclo de Educación Infantil en condiciones de igualdad y calidad; el derecho a la escolarización de todo el alumnado con necesidades específicas de apoyo educativo; y la no discriminación por razón de nacimiento, raza, sexo, orientación afectivosexual, religión, opinión o cualquier otra condición o circunstancia personal y social. Asimismo, la conselleria competente en materia de educación regulará la escolarización del alumnado en el primer ciclo de Educación Infantil y la continuidad en las enseñanzas postobligatorias.

2. Todo el alumnado, excepto circunstancias excepcionales recogidas en este decreto, ha de escolarizarse en centros educativos ordinarios.

3. La escolarización del alumnado con necesidades específicas de apoyo educativo y el alumnado con situaciones que requieren medidas para la compensación de desigualdades se llevará a cabo de manera equilibrada en todos los centros ordinarios sostenidos con fondos públicos y en ningún caso podrá superar una cuarta parte del total de alumnado matriculado en cada centro. Todo ello sin perjuicio de la responsabilidad de la Administración de la Generalitat de desarrollar políticas sociales que incidan en la eliminación de los elementos del contexto sociocomunitario que generen desigualdad y exclusión.

4. Las madres, los padres o los representantes legales y, siempre que sea posible, el alumnado, deberán ser informados y consultados



tats educatius, les decisions d'escolarització i les mesures recomanades per a la resposta educativa.

5. L'inici i finalització de l'escolarització de l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu i l'alumnat amb necessitats derivades de situacions de compensació de desigualtats s'ha de fer considerant les edats fixades amb caràcter general per a tot l'alumnat, d'acord amb el que regula la normativa vigent en matèria d'admissió en les diferents etapes educatives.

6. En els centres d'educació especial l'alumnat pot romandre fins als vint-i-un anys, fet que pot prolongar-se fins als vint-i-quatre anys si el centre disposa de programes formatius o qualsevol altre programa que la normativa preveja per a aquest alumnat.

7. En les unitats específiques ubicades en centres ordinaris, l'alumnat pot romandre fins al màxim d'edat que indique la normativa aplicable a l'etapa que imparteix el centre del qual formen part. No obstant això, quan per raons geogràfiques o d'una altra índole, aquestes unitats es constituïsquen com a unitats substitutòries dels centres d'educació especial, l'edat de permanència s'equipararà a la d'aquests centres.

8. Quan les necessitats educatives així ho aconsellen, es promouran programes d'escolarització combinada entre centres ordinaris i altres modalitats o opcions d'escolarització. Per a això, s'han d'establir els protocols de coordinació necessaris entre els centres implicats, a fi de garantir una actuació pedagògica coherent i unificada, que permeta l'alumnat compensar la situació de desavantatge pel que fa a la permanència i promoció en el sistema educatiu i, si escau, afavorir la reincorporació al centre educatiu en les condicions que li possibiliten continuar amb aprofitament els seus estudis o accedir a règims de major inclusió.

Article 21. Escolarització de l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu

1. L'escolarització de l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu es regeix pels principis de normalització i inclusió i assegura la no discriminació i la igualtat efectiva en l'accés al sistema educatiu i la permanència en aquest.

2. L'alumnat amb necessitats educatives especials derivades de discapacitats greus o severes, s'ha d'escolaritzar en centres educatius ordinaris i, de manera excepcional, en centres d'educació especial, quan d'acord amb els informes preceptius es justifique que requereix suports i mesures d'alta intensitat i individualització que no poden ser prestats amb les mesures d'atenció a la diversitat disponibles en els centres ordinaris. En qualsevol cas, les decisions sobre l'escolarització estan subjectes a un seguiment continuat pels centres docents i pels serveis competents, a fi de garantir el seu caràcter revisable i reversible, fet que és preceptiu en el canvi d'etapa.

3. La conselleria competent en matèria d'educació ha de garantir que l'escolarització de l'alumnat que accedeix de forma tardana al sistema educatiu valencià es duga a terme tenint en compte les seues circumstàncies personals, coneixements, destreses i competències, edat i historial acadèmic, de manera que es puga incorporar al curs més adequat a les seues característiques, amb els suports necessaris i, d'aquesta manera, continuar amb aprofitament el seu procés educatiu.

4. La conselleria competent en matèria d'educació autoritzarà unitats específiques en centres ordinaris per a facilitar la inclusió de l'alumnat que requereix una resposta especialitzada, intensiva i personalitzada de manera permanent. Aquestes unitats específiques són un recurs del centre per a assegurar la presència i la participació d'aquest alumnat en les activitats generals i del seu grup de referència.

5. Així mateix, la conselleria competent en matèria d'educació disposarà la creació de centres educatius ordinaris especialitzats com a resposta a l'alumnat amb determinades necessitats específiques de suport, que en cap cas suposarà una opció segregadora per a l'alumnat i serà de lliure elecció per a les famílies. Aquests centres funcionaran també com a centres d'experimentació i de recursos per a la promoció i difusió de bones pràctiques.

6. Els centres ordinaris, de manera excepcional, poden introduir mesures de flexibilització en l'inici o la durada de les diferents etapes educatives per a l'alumnat amb necessitats educatives especials, altes capacitats, alumnat nouvingut i altres necessitats que l'Administració

sobre las necesidades educativas, las decisiones de escolarización y las medidas recomendadas para la respuesta educativa.

5. El inicio y finalización de la escolarización del alumnado con necesidades específicas de apoyo educativo y el alumnado con necesidades derivadas de situaciones de compensación de desigualdades se determinará considerando las edades fijadas con carácter general para todo el alumnado, de acuerdo con lo que regula la normativa vigente en materia de admisión en las diferentes etapas educativas.

6. En los centros de educación especial el alumnado podrá permanecer hasta los veintiún años, hecho que puede prolongarse hasta los veinticuatro años si el centro dispone de programas formativos o cualquier otro programa que la normativa prevea para este alumnado.

7. En las unidades específicas ubicadas en centros ordinaris, el alumnado podrá permanecer hasta el máximo de edad que indique la normativa aplicable a la etapa que imparta el centro del que forman parte. No obstante, cuando por razones geográficas o de otra índole, estas unidades se constituyan como unidades sustitutorias de los centros de educación especial, la edad de permanencia se equiparará a la de dichos centros.

8. Cuando las necesidades educativas así lo aconsejen, se promoverán programas de escolarización combinada entre centros ordinaris y otras modalidades u opciones de escolarización. Para ello, se establecerán los protocolos de coordinación necesarios entre los centros implicados, con el fin de garantizar una actuación pedagógica coherente y unificada, que permita al alumnado compensar la situación de desventaja por lo que respecta a la permanencia y promoción en el sistema educativo y, en su caso, favorecer la reincorporación al centro educativo en las condiciones que le posibilitan continuar con aprovechamiento sus estudios o acceder a regímenes de mayor inclusión.

Artículo 21. Escolarización del alumnado con necesidades específicas de apoyo educativo

1. La escolarización del alumnado con necesidades específicas de apoyo educativo se rige por los principios de normalización e inclusión y asegura la no discriminación y la igualdad efectiva en el acceso al sistema educativo y la permanencia en este.

2. El alumnado con necesidades educativas especiales derivadas de discapacidades graves o severas, debe escolarizarse en centros educativos ordinaris y, de manera excepcional, en centros de educación especial, cuando de acuerdo con los informes preceptivos se justifique que requiere apoyos y medidas de alta intensidad e individualización que no pueden ser prestados con las medidas de atención a la diversidad disponibles en los centros ordinaris. En cualquier caso, las decisiones sobre la escolarización están sujetas a un seguimiento continuado por los centros docentes y por los servicios competentes, con el fin de garantizar su carácter revisable y reversible, lo cual es preceptivo en el cambio de etapa.

3. La conselleria competente en materia de educación debe garantizar que la escolarización del alumnado que accede de forma tardía al sistema educativo valenciano se lleve a cabo teniendo en cuenta sus circunstancias personales, conocimientos, destrezas y competencias, edad e historial académico, de manera que se pueda incorporar al curso más adecuado a sus características, con los apoyos necesarios y, de esta manera, continuar con aprovechamiento su proceso educativo.

4. La conselleria competente en materia de educación autorizará unidades específicas en centros ordinaris para facilitar la inclusión del alumnado que requiere una respuesta especialitzada, intensiva y personalitzada de manera permanente. Dichas unidades específicas son un recurso del centro para asegurar la presencia y la participación de este alumnado en las actividades generales y de su grupo de referencia.

5. Asimismo, la conselleria competente en materia de educación dispondrá la creación de centros educativos ordinaris especializados como respuesta al alumnado con determinadas necesidades específicas de apoyo, que en ningún caso supondrá una opción segregadora para el alumnado y será de libre elección para las familias. Estos centros funcionarán también como centros de experimentación y de recursos para la promoción y difusión de buenas prácticas.

6. Los centros ordinaris, de manera excepcional, podrán introducir medidas de flexibilización en el inicio o la duración de las diferentes etapas educativas para el alumnado con necesidades educativas especiales, altas capacidades, alumnado de incorporación tardía y otras necesi-

educativa determine, sempre que aquesta mesura afavorisca el seu desenvolupament i la seua integració socioeducativa.

Article 22. Escolarització i compensació de desigualtats

1. La conselleria competent en matèria d'educació ha de facilitar les mesures escaients perquè l'alumnat que, per situacions de malaltia, per mesures de caràcter judicial o per altres raons de caràcter excepcional, no pot assistir al centre educatiu, reba l'atenció educativa adequada.

2. L'atenció educativa de l'alumnat que no pot assistir al centre educatiu per les raons indicades en el punt anterior té caràcter compensatori i pot ser de diferents tipus: les unitats pedagògiques hospitalàries, l'atenció domiciliària, els centres de reeducació de menors i l'escolarització transitoria en l'educació a distància. L'atenció educativa per mitjà de l'educació a distància pot ser transitoria i combinar les modalitats d'educació presencial i a distància amb el suport d'una atenció tutorial específica.

3. Quan les situacions de salut estan associades a problemes greus de salut mental i els informes tècnics, mèdics i educatius justifiquen que la resposta educativa no pot dur-se a terme en les condicions adequades en el seu centre ordinari, l'Administració pot determinar l'escolarització transitoria d'aquest alumnat en unitats educatives terapèutiques – hospitals de dia.

4. A fi de facilitar aquestes mesures de suport, s'ha de comptar, quan siga necessari, amb la col·laboració d'altres conselleries.

5. La conselleria competent en matèria d'educació proporcionarà els mitjans i desenvoluparà les actuacions que promoguen l'escolarització de l'alumnat que residisca en àmbits territorials aïllats, desfavorits i en el medi rural.

6. Els centres docents establiran, en col·laboració amb les entitats locals o comarcals de l'àmbit de la protecció del menor i d'acord amb les directrius de l'Administració, els procediments per a detectar situacions de risc d'abandonament primerenc de l'escolarització i implantaran les mesures d'intervenció educativa i de cooperació amb l'entorn sociocomunitari que incidisquen sobre els factors de risc que generen aquestes situacions.

Article 23. Centres d'educació especial

1. Els centres d'educació especial poden oferir programes formatius o altres programes que l'Administració determine a aquest efecte, adaptats a l'alumnat amb necessitats educatives especials escolaritzat en el centre o en centres ordinaris que complisquen els requisits d'accés que determine la normativa reguladora d'aquests programes. La conselleria competent en matèria d'educació regularà els criteris per a realitzar-los i per a obtenir la titulació o acreditació.

2. La conselleria competent en matèria d'educació establirà els criteris per a elaborar el currículum en els centres d'educació especial, prenent com a referència les competències establertes en els currículums ordinaris, especialment aquelles que faciliten l'autonomia, la presa de decisions i la qualitat de vida, a fi d'aconseguir, en la mesura que siga possible, el màxim nivell d'independència en la vida quotidiana, la incorporació a modalitats d'escolarització més inclusives, el seguiment d'itineraris formatius professionalitzadors, la participació ciutadana i la inserció sociolaboral.

3. Els centres d'educació especial, com a centres de recursos i suport a la comunitat educativa, han de desenvolupar les tasques complementàries següents:

a) Assessorar el professorat i altres professionals dels centres ordinaris en la resposta a l'alumnat amb necessitats educatives especials, mitjançant sessions informatives, actuacions formatives i reunions de coordinació.

b) Servir de consulta en temes relacionats amb suports materials i equipament didàctic: fons bibliogràfic, documents curriculars, tecnologies de la informació i les comunicacions per a treballar amb l'alumnat amb necessitats educatives especials.

c) Col·laborar en la valoració i seguiment sobre l'adequació i la utilització dels productes de suport i sistemes de comunicació en els centres ordinaris i en els mateixos centres d'educació especial.

d) Prestar, amb caràcter ambulatori, els serveis específics que l'Administració determine per a la resposta complementària a l'alumnat amb necessitats educatives especials escolaritzat en centres ordinaris.

sidades que la Administración educativa determine, siempre que esta medida favorezca su desarrollo y su integración socioeducativa.

Artículo 22. Escolarización y compensación de desigualdades

1. La conselleria competente en materia de educación facilitará las medidas oportunas para que el alumnado que, por situaciones de enfermedad, por medidas de carácter judicial o por otras razones de carácter excepcional, no puede asistir al centro educativo, reciba la atención educativa adecuada.

2. La atención educativa del alumnado que no puede asistir al centro educativo por las razones indicadas en el punto anterior tiene carácter compensatorio y puede ser de diferentes tipos: las unidades pedagógicas hospitalarias, la atención domiciliaria, los centros de reeducación de menores y la escolarización transitoria en la educación a distancia. La atención educativa mediante la educación a distancia puede ser transitoria y combinar las modalidades de educación presencial y a distancia con el apoyo de una atención tutorial específica.

3. Cuando las situaciones de salud estén asociadas a problemas graves de salud mental y los informes técnicos, médicos y educativos justifiquen que la respuesta educativa no puede llevarse a cabo en las condiciones adecuadas en su centro ordinario, la Administración podrá determinar la escolarización transitoria de este alumnado en unidades educativas terapéuticas – hospitales de día.

4. Con el fin de facilitar estas medidas de apoyo, se contará, cuando sea necesario, con la colaboración de otras conselleries.

5. La conselleria competente en materia de educación proporcionará los medios y desarrollará las actuaciones que promuevan la escolarización del alumnado que resida en ámbitos territoriales aislados, desfavorados y en el medio rural.

6. Los centros docentes establecerán, en colaboración con las entidades locales o comarcals del ámbito de la protección del menor y de acuerdo con las directrices de la Administración, los procedimientos para detectar situaciones de riesgo de abandono temprano de la escolarización e implantarán las medidas de intervención educativa y de cooperación con el entorno sociocomunitario que incidan sobre los factores de riesgo que generan estas situaciones.

Artículo 23. Centros de educación especial

1. Los centros de educación especial pueden ofrecer programas formativos u otros programas que la Administración determine a tal efecto, adaptados al alumnado con necesidades educativas especiales escolarizado en el centro o en centros ordinarios que cumplan los requisitos de acceso que determine la normativa reguladora de estos programas. La conselleria competente en materia de educación regulará los criterios para realizarlos y para obtener la titulación o acreditación.

2. La conselleria competente en materia de educación establecerá los criterios para elaborar el currículum en los centros de educación especial, tomando como referencia las competencias establecidas en los currículos ordinarios, especialmente aquellas que faciliten la autonomía, la toma de decisiones y la calidad de vida, con el fin de conseguir, en la medida en que sea posible, el máximo nivel de independencia en la vida cotidiana, la incorporación a modalidades de escolarización más inclusivas, el seguimiento de itinerarios formativos profesionalizadores, la participación ciudadana y la inserción sociolaboral.

3. Los centros de educación especial, como centros de recursos y apoyo a la comunidad educativa, deben desarrollar las tareas complementarias siguientes:

a) Asesorar al profesorado y a otros profesionales de los centros ordinarios en la respuesta al alumnado con necesidades educativas especiales, mediante sesiones informativas, actuaciones formativas y reuniones de coordinación.

b) Servir de consulta en temas relacionados con apoyos materiales y equipamiento didáctico: fondo bibliográfico, documentos curriculares, tecnologías de la información y las comunicaciones para trabajar con el alumnado con necesidades educativas especiales.

c) Colaborar en la valoración y seguimiento sobre la adecuación y la utilización de los productos de apoyo y sistemas de comunicación en los centros ordinarios y en los centros de educación especial.

d) Prestar, con carácter ambulatorio, los servicios específicos que la Administración determine para la respuesta complementaria al alumnado con necesidades educativas especiales escolarizado en centros ordinarios.



e) Oferir una atenció primerenca prèvia a l'escolarització en aque-llas situacions en què l'atenció no pot facilitar-se per les entitats auto-ritzades per la conselleria competent en aquesta matèria.

f) Col·laborar amb els serveis especialitzats d'orientació en la valo-ració de l'alumnat amb necessitats educatives especials per al qual s'ha de proposar o revisar la modalitat d'escolarització.

g) Altres tasques que reglamentàriament li siguen assignades.

4. Per a dur a terme les funcions d'assessorament i foment de la inclusió en els centres ordinaris, han d'actuar de manera coordinada amb els serveis especialitzats d'orientació i amb els centres de formació, innovació i recursos educatius (CEFIRE).

5. Els professionals adscrits als centres d'educació especial poden desenvolupar tasques d'atenció directa a l'alumnat amb necessitats edu-catives especials escolaritzat en els centres ordinaris de la seua zona d'influència, en les condicions que la conselleria competent en matèria d'educació determine i sense perjudici de l'atenció a l'alumnat escola-ritzat en el mateix centre.

6. Els centres d'educació especial han d'establir els mecanismes de coordinació necessaris per al disseny, desenvolupament i avaluació dels plans d'actuació personalitzats per a l'alumnat, que comptaran amb la participació del propi alumnat, sempre que siga possible, de les famí-lies, del personal del centre, dels serveis especialitzats d'orientació, dels serveis sociocomunitaris i d'altres agents implicats en la resposta educativa.

CAPÍTOL V

Inclusió de l'alumnat en els ensenyaments postobligatoris i de transició a la vida adulta

Article 24. Continuitat en els estudis postobligatoris

1. La conselleria competent en matèria d'educació establirà les mesures per a facilitar la continuïtat educativa i l'accés de l'alumnat als estudis postobligatoris d'acord amb les seues capacitats i intere-sos. Així mateix, en col·laboració amb les conselleries competents en matèria d'igualtat i polítiques inclusives i d'ocupació i amb les entitats locals, propiciarà la formació de totes les persones al llarg de la vida, dins i fora del sistema educatiu, i les actuacions encaminades a fer que les persones que han abandonat els estudis tornen a la formació reglada i obtenen per altres vies un nivell de qualificació mínim o una titulació superior a la que tenen, tot plegat amb la finalitat de millorar les seues possibilitats d'ocupació i d'inserció sociolaboral.

2. Per a les persones amb necessitats específiques de suport educatiu que ho requerisquen es duran a terme adaptacions a les proves d'accés als ensenyaments de Formació Professional, de règim especial o a la universitat, que no comportaran la modificació dels continguts bàsics que s'han d'avaluar. La conselleria competent en matèria d'educació preveurà les adaptacions pertinents en el disseny d'aquestes proves.

Article 25. Alumnat que finalitza l'Educació Secundària Obligatòria sense l'obtenció del títol

1. La conselleria competent en matèria d'educació dissenyarà i programarà l'oferta educativa dirigida a l'alumnat que finalitza l'etapa d'Educació Secundària Obligatòria sense que haja obtingut el títol de Graduat en Educació Secundària Obligatòria. S'orientarà aquest alum-nat sobre aquesta oferta a través del consell orientador corresponent.

2. La conselleria competent en matèria d'educació i la conselleria competent en matèria d'ocupació faran una difusió coordinada de l'ofe-rtat formativa adreçada a aquest alumnat, prioritzant-ne la difusió en els centres educatius, en les xarxes d'informació juvenil i a través dels ser-veis especialitzats d'orientació.

3. S'han d'integrar en el conjunt de l'oferta formativa dirigida a l'alumnat que finalitza l'etapa d'Educació Secundària Obligatòria sense que haja obtingut el títol de Graduat en Educació Secundària Obligatò-ria: els ensenyaments de la formació bàsica de persones adultes, en les modalitats presencial o a distància, que inclouen els estudis conduents a l'obtenció del títol de Graduat en Educació Secundària; els estudis de preparació de les proves d'accés a cicles formatius de grau mitjà i els cursos preparatoris d'accés a un cicle formatiu de grau mitjà; així com tots aquells programes específics per a persones joves oferits per

e) Ofrecer una atenció temprana previa a la escolarització en aque-llas situaciones en que la atención no puede facilitarse por las entidades autorizadas por la conselleria competente en esta materia.

f) Colaborar con los servicios especializados de orientación en la valoración del alumnado con necesidades educativas especiales para el cual se debe proponer o revisar la modalidad de escolarización.

g) Otras tareas que reglamentariamente le sean asignadas.

4. Para llevar a cabo las funciones de asesoramiento y fomento de la inclusión en los centros ordinarios, deben actuar de manera coordinada con los servicios especializados de orientación y con los centros de for-mación, innovación y recursos educativos (CEFIRE).

5. Los profesionales adscritos a los centros de educación especial podrán desarrollar tareas de atención directa al alumnado con necesida-des educativas especiales escolarizado en los centros ordinarios de su zona de influencia, en las condiciones que la conselleria competente en materia de educación determine y sin perjuicio de la atención al alum-nado escolarizado en el centro.

6. Los centros de educación especial establecerán los mecanismos de coordinación necesarios para el diseño, desarrollo y evaluación de los planes de actuación personalizados para el alumnado, que contarán con la participación del propio alumnado, siempre que sea posible, de las familias, del personal del centro, de los servicios especializados de orientación, de los servicios sociocomunitarios y otros agentes implica-dos en la respuesta educativa.

CAPÍTULO V

Inclusión del alumnado en las enseñanzas postobligatorias y de transición a la vida adulta

Artículo 24. Continuidad en los estudios postobligatorios

1. La conselleria competente en materia de educación establecerá las medidas para facilitar la continuidad educativa y el acceso del alum-nado a los estudios postobligatorios de acuerdo con sus capacidades e intereses. Asimismo, en colaboración con las consellerias competentes en materia de igualdad y políticas inclusivas y de ocupación y con las entidades locales, propiciará la formación de todas las personas a lo largo de la vida, dentro y fuera del sistema educativo, y las actuaciones encaminadas a hacer que las personas que han abandonado los estudios vuelvan a la formación reglada y obtengan por otras vías un nivel de cualificación mínimo o una titulación superior a la que tienen, a fin de mejorar sus posibilidades de empleo y de inserción sociolaboral.

2. Para las personas con necesidades específicas de apoyo educativo que lo requieran se llevarán a cabo adaptaciones a las pruebas de acceso a las enseñanzas de Formación Profesional, de régimen especial o a la universidad, que no comportarán la modificación de los contenidos básicos que se deben evaluar. La conselleria competente en materia de educación preverá las adaptaciones pertinentes en el diseño de estas pruebas.

Artículo 25. Alumnado que finaliza la Educación Secundaria Obligatoria sin la obtención del título

1. La conselleria competente en materia de educación diseñará y programará la oferta educativa dirigida al alumnado que finaliza la etapa de Educación Secundaria Obligatoria sin que haya obtenido el título de Graduado en Educación Secundaria Obligatoria. Se orientará a este alumnado sobre dicha oferta a través del consejo orientador correspon-diente.

2. La conselleria competente en materia de educación y la conselle-ria competente en materia de ocupación harán una difusión coordinada de la oferta formativa dirigida a este alumnado, priorizando la difusión en los centros educativos, en las redes de información juvenil y a través de los servicios especializados de orientación.

3. Deberán integrarse en el conjunto de la oferta formativa dirigida al alumnado que finaliza la etapa de Educación Secundaria Obligatoria sin que haya obtenido el título de Graduado en Educación Secundaria Obligatoria: las enseñanzas de la formación básica de personas adultas, en las modalidades presencial o a distancia, que incluyen los estudios conducentes a la obtención del título de Graduado en Educación Secun-daria; los estudios de preparación de las pruebas de acceso a ciclos for-mativos de grado medio y los cursos preparatorios de acceso a un ciclo formativo de grado medio; así como todos aquellos programas especí-

la conselleria competent en matèria d'ocupació, sempre que responguen als requisits formatius de l'alumnat.

4. D'acord amb el que determina la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, amb caràcter general podran incorporar-se als ensenyaments de la formació de persones adultes aquelles persones que complisquen dihuit anys l'any en què comence el curs. A més de les persones adultes, excepcionalment, podran cursar aquests ensenyaments les persones majors de setze anys que així ho sol·liciten i que o bé tinguen un contracte laboral que no els permeta acudir als centres educatius en règim ordinari, o bé siguen esportistes d'alt rendiment.

Pel que fa a la matriculació de les persones adultes que desitgen cursar els ensenyaments adscrits als diferents programes formatius establerts per la Llei 1/1995, de 20 de gener, de la Generalitat, de Formació de les Persones Adultes, les persones adultes podran participar en cadascun d'aquests programes d'acord amb el que s'indica a l'article 22é de la llei abans esmentada.

5. L'alumnat de fins a vint-i-un anys que presenta trets d'inadaptació i risc d'exclusió social amb necessitats educatives derivades de situacions socioeconòmiques i socioculturals especialment desfavorides, pot accedir als programes que podran oferir les conselleries competents en matèria d'educació, d'igualtat i polítiques inclusives i d'ocupació.

6. Amb la finalitat de facilitar la integració sociolaboral de l'alumnat amb necessitats educatives especials que no pot aconseguir els objectius de l'educació obligatòria, es fomentaran ofertes formatives adaptades a les seues necessitats específiques.

Article 26. Alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu en el Batxillerat

1. Els centres educatius que imparteixen ensenyaments de Batxillerat han de fer les adaptacions pertinents i facilitaràn les mesures i els suports necessaris perquè l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu pugua cursar aquests estudis.

2. En els estudis de Batxillerat, els centres han de donar resposta a les diferents necessitats de l'alumnat a través d'itineraris adaptats als diferents ritmes, estils d'aprenentatge i situacions personals, que poden implicar la flexibilització en la durada de l'etapa.

Article 27. Alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu en la formació professional i en els ensenyaments de règim especial

1. Els centres que imparteixen programes de formació professional o ensenyaments de règim especial en les modalitats presencial, semi-presencial i a distància, facilitaràn itineraris adaptats als diferents ritmes i possibilitats d'aprenentatge de cada alumna i alumne, amb una organització que permeta les adaptacions, la provisió de suports materials o personal d'accés i les mesures flexibilitzadores que possibiliten l'assoliment dels objectius encaminats a l'obtenció total o parcial de la titulació.

2. Els centres d'Educació Secundària que imparteixen ensenyaments de Formació Professional podran oferir programes formatius específics, preferentment vinculats a qualificacions professionals de nivell 1, adreçats específicament a persones amb discapacitat intel·lectual lleu o moderada que, per les seues característiques, no poden seguir els itineraris de Formació Professional ordinaris. Aquestes ofertes formatives tenen per objecte l'increment de l'autonomia personal i l'assoliment de les competències professionals que faciliten la transició a la vida adulta i la integració sociolaboral de l'alumnat participant.

3. La conselleria competent en matèria d'educació planificarà la Formació Professional considerant el teixit empresarial del territori i, en coordinació amb la conselleria competent en matèria de formació professional per a l'ocupació, ha de promoure la implicació de les empreses en els processos d'inserció, i afavorir que aquestes oferisquen pràctiques per a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu i facilitar-los la incorporació posterior al món laboral.

Article 28. Alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu en els ensenyaments de formació de persones adultes

1. Els centres de formació de persones adultes han de contribuir perquè les persones adultes participants amb necessitats específiques de suport educatiu desenvolupen el màxim nivell d'autonomia personal

para personas jóvenes ofertados por la conselleria competente en materia de empleo, siempre que respondan a los requisitos formativos del alumnado.

4. De acuerdo con lo que determina la Ley orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación, con carácter general podrán incorporarse a las enseñanzas de la formación de personas adultas aquellas personas que cumplan dieciocho años el año en que empiece el curso. Además de las personas adultas, excepcionalmente, podrán cursar dichas enseñanzas las personas mayores de dieciséis años que así lo soliciten y que o bien tengan un contrato laboral que no les permita acudir a los centros educativos en régimen ordinario, o bien sean deportistas de alto rendimiento.

Por lo que respecta a la matriculación de las personas adultas que deseen cursar las enseñanzas adscritas a los diferentes programas formativos establecidos por la Ley 1/1995, de 20 de enero, de la Generalitat, de Formación de las Personas Adultas, las personas adultas podrán participar en cada uno de estos programas de acuerdo con lo que se indica en el artículo 22 de la ley mencionada anteriormente.

5. El alumnado de hasta veintiún años que presenta signos de inadaptación y riesgo de exclusión social con necesidades educativas derivadas de situaciones socioeconómicas y socioculturales especialmente desfavorecidas, podrá acceder a los programas que puedan ofrecer las consellerias competentes en materia de educación, de igualdad y políticas inclusivas y de ocupación.

6. Con la finalidad de facilitar la integración sociolaboral del alumnado con necesidades educativas especiales que no puede conseguir los objetivos de la educación obligatoria, se fomentarán ofertas formativas adaptadas a sus necesidades específicas.

Artículo 26. Alumnado con necesidades específicas de apoyo educativo en el Bachillerato

1. Los centros educativos que imparten enseñanzas de Bachillerato realizarán las adaptaciones pertinentes y facilitaràn las medidas y los apoyos necesarios para que el alumnado con necesidades específicas de apoyo educativo pueda cursar dichos estudios.

2. En los estudios de Bachillerato, los centros deben dar respuesta a las diferentes necesidades del alumnado a través de itinerarios adaptados a los diferentes ritmos, estilos de aprendizaje y situaciones personales, que pueden implicar la flexibilización en la duración de la etapa.

Artículo 27. Alumnado con necesidades específicas de apoyo educativo en la formación profesional y en las enseñanzas de régimen especial

1. Los centros que imparten programas de formación profesional o enseñanzas de régimen especial en las modalidades presencial, semi-presencial y a distancia, facilitaràn itinerarios adaptados a los diferentes ritmos y posibilidades de aprendizaje de cada alumna y alumno, con una organización que permita las adaptaciones, la provisión de apoyos materiales o personal de acceso y las medidas flexibilitadoras que posibiliten la consecución de los objetivos encaminados a la obtención total o parcial de la titulación.

2. Los centros de Educación Secundaria que imparten enseñanzas de Formación Profesional podrán ofrecer programas formativos específicos, preferentemente vinculados a cualificaciones profesionales de nivel 1, dirigidos específicamente a personas con discapacidad intelectual leve o moderada que, por sus características, no pueden seguir los itinerarios de Formación Profesional ordinaris. Estas ofertas formativas tienen por objeto el incremento de la autonomía personal y la consecución de las competencias profesionales que faciliten la transición a la vida adulta y la integración sociolaboral del alumnado participante.

3. La conselleria competente en materia de educación planificarà la Formación Profesional considerando el tejido empresarial del territorio y, en coordinación con la conselleria competente en materia de formación profesional para la ocupación, promoverà la implicación de las empresas en los procesos de inserción, favoreciendo que estas ofrezcan prácticas para el alumnado con necesidades específicas de apoyo educativo y facilitarles la incorporación posterior al mundo laboral.

Artículo 28. Alumnado con necesidades específicas de apoyo educativo en las enseñanzas de formación de personas adultas

1. Los centros de formación de personas adultas contribuir para que las personas adultas participantes con necesidades específicas de apoyo educativo desarrollen el máximo nivel de autonomía personal y



i adquirisquen les habilitats i competències per al desenvolupament integral i l'aprenentatge al llarg de la vida.

2. El traspàs de la informació relativa a les persones participants menors de dihuit anys, a aquelles amb necessitats específiques de suport educatiu i a les menors de vint-i-quatre anys que no disposen d'una titulació d'estudis obligatoris, s'ha de vehicular a través de l'expedient acadèmic i el consell orientador.

3. El centre de formació de persones adultes ha d'assignar una tutora o un tutor a cada persona participant i ha de garantir, per mitjà de la seua valoració inicial i el seu acompanyament i seguiment, el disseny d'un itinerari formatiu personalitzat, que pot comprendre aspectes diversos, com ara la flexibilització dels temps i ritmes d'aprenentatge, l'adaptació significativa de materials i d'activitats curriculars, la previsió d'estratègies didàctiques i metodològiques adequades i, quan siga necessari, l'adequació dels processos d'avaluació.

CAPÍTOL VI

Orientació educativa, psicopedagògica i professional en el marc de l'escola inclusiva

Article 29. L'orientació

1. Tot l'alumnat ha de rebre orientació educativa, psicopedagògica i professional d'acord amb la seua edat, l'etapa o nivell d'ensenyament que curse.

2. L'orientació acompanya la formació de l'alumnat al llarg de la seua vida com un procés continu, planificat i organitzat, i facilita l'autonomia en la gestió de les seues competències personals, socials, acadèmiques i professionals.

3. L'orientació ha de propiciar l'elecció d'itineraris acadèmics i professionals lliures d'estereotips de gènere i d'altres condicionants culturalment arrelats que puguen suposar qualsevol tipus de discriminació en l'accés als estudis o al mercat laboral.

4. L'orientació s'adreça al desenvolupament integral i equilibrat de totes les capacitats de l'alumnat, contribueix a la seua educació personalitzada i propicia una formació global, que inclou aspectes curriculars i personals i facilita la seua inserció social i laboral.

5. L'orientació facilita que l'alumnat pugua regular el seu procés d'aprenentatge, confiant en el coneixement propi de competències, capacitats, interessos i motivacions per a continuar la seua formació i per a exercir una ciutadania activa amb iniciativa personal i esperit emprenedor.

6. L'orientació requereix una planificació sistemàtica i la col·laboració de la comunitat educativa per a coordinar les accions orientadores i establir la cooperació amb els diversos serveis, institucions i administracions. En conseqüència, l'orientació educativa, psicopedagògica i professional ha de planificar-se com un procés continu i organitzat, de manera col·laborativa i interdisciplinària en el marc del currículum establert, i ha de quedar recollida en els projectes educatius dels centres al llarg de totes les etapes, en els espais de la docència, la tutoria i l'orientació especialitzada.

7. L'orientació educativa i professional forma part de la funció docent i s'integra en el procés educatiu a través de diferents àmbits d'actuació: la docència, la tutoria i els serveis especialitzats d'orientació.

8. Els professionals d'orientació educativa ofereixen al centre educatiu assessorament, col·laboració, acompanyament i suport tècnic especialitzat, i duen a terme accions orientadores preventives i proactives que promouen la inclusió, la convivència i el coneixement dels itineraris formatius que afavoreixen la inserció laboral, a més del treball directe i personalitzat amb l'alumnat.

9. L'orientació se sustenta en la consideració que:

a) És un dret de l'alumnat que està present al llarg de tota l'escolaritat.

b) Forma part de l'acció educativa i de la funció docent, per la qual cosa ha d'implicar la participació de tot el professorat, dels òrgans dels centres educatius, de l'alumnat, de les seues famílies, dels agents i dels recursos de l'entorn.

c) Preveu accions que van des de l'assessorament i la prevenció fins a la detecció de les barreres i els aspectes afavoridors de la inclusió i la intervenció especialitzada.

adquieran las habilidades y competencias para el desarrollo integral y el aprendizaje a lo largo de la vida.

2. El traspaso de la información relativa a las personas participantes menores de dieciocho años, a aquellas con necesidades específicas de apoyo educativo y a las menores de veinticuatro años que no disponen de una titulación de estudios obligatorios, se vehiculará a través del expediente académico y el consejo orientador.

3. El centro de formación de personas adultas debe asignar una tutora o un tutor a cada persona participante y garantizará, mediante su valoración inicial y su acompañamiento y seguimiento, el diseño de un itinerario formativo personalizado, que podrá incorporar aspectos diversos, como la flexibilización de los tiempos y ritmos de aprendizaje, la adaptación significativa de materiales y de actividades curriculares, la previsión de estrategias didácticas y metodológicas adecuadas y, cuando sea necesario, la adecuación de los procesos de evaluación.

CAPÍTULO VI

Orientación educativa, psicopedagógica y profesional en el marco de la escuela inclusiva

Artículo 29. La orientación

1. Todo el alumnado debe recibir orientación educativa, psicopedagógica y profesional de acuerdo con su edad, la etapa o nivel de enseñanza que curse.

2. La orientación acompaña la formación del alumnado a lo largo de su vida como un proceso continuo, planificado y organizado, y facilita la autonomía en la gestión de sus competencias personales, sociales, académicas y profesionales.

3. La orientación debe propiciar la elección de itinerarios académicos y profesionales libres de estereotipos de género y otros condicionantes culturalmente arraigados que puedan suponer cualquier tipo de discriminación en el acceso a los estudios o al mercado laboral.

4. La orientación se dirige al desarrollo integral y equilibrado de todas las capacidades del alumnado, contribuye a su educación personalizada y propicia una formación global, que incluye aspectos curriculares y personales y facilita su inserción social y laboral.

5. La orientación facilita que el alumnado pueda regular su proceso de aprendizaje, confiando en su propio conocimiento de competencias, capacidades, intereses y motivaciones para continuar su formación y para ejercer una ciudadanía activa con iniciativa personal y espíritu emprendedor.

6. La orientación requiere una planificación sistemática y la colaboración de la comunidad educativa para coordinar las acciones orientadoras y establecer la cooperación con los diversos servicios, instituciones y administraciones. En consecuencia, la orientación educativa, psicopedagógica y profesional debe planificarse como un proceso continuo y organizado, de manera colaborativa e interdisciplinaria en el marco del currículum establecido, y debe quedar recogida en los proyectos educativos de los centros a lo largo de todas las etapas, en los espacios de la docencia, la tutoría y la orientación especializada.

7. La orientación educativa y profesional forma parte de la función docente y se integra en el proceso educativo a través de diferentes ámbitos de actuación: la docencia, la tutoría y los servicios especializados de orientación.

8. Los profesionales de orientación educativa ofrecen al centro educativo asesoramiento, colaboración, acompañamiento y asistencia técnica especializada, y llevan a cabo acciones orientadoras preventivas y proactivas que promueven la inclusión, la convivencia y el conocimiento de los itinerarios formativos que favorecen la inserción laboral, además del trabajo directo y personalizado con el alumnado.

9. La orientación se sustenta en la consideración de que:

a) Es un derecho del alumnado que está presente a lo largo de toda la escolaridad.

b) Forma parte de la acción educativa y de la función docente, por lo que debe implicar la participación de todo el profesorado, de los órganos de los centros educativos, del alumnado, de sus familias, de los agentes y de los recursos del entorno.

c) Prevé acciones que van desde el asesoramiento y la prevención hasta la detección de las barreras y los aspectos favorecedores de la inclusión y la intervención especializada.



d) Ha de contribuir a dinamitzar els centres educatius i promoure canvis en el context, a fi de facilitar el progrés educatiu de tot l'alumnat.

e) S'estructura i s'organitza en diferents nivells d'actuació, en què els professionals treballen de manera coordinada, en col·laboració i de forma complementària.

f) Té un caràcter continu, que fa necessària la coordinació sistematitzada entre els diferents serveis especialitzats dependents de l'Administració educativa, les tutores i els tutors de les diferents etapes educatives i altres agents, formals i no formals, a fi d'assegurar una coherència i una línia comuna d'intervenció.

g) Ha de garantir l'aprenentatge al llarg de la vida, comprendre tot el procés educatiu i possibilitar el trànsit adequat entre els diversos ensenyaments, així com entre aquests i el món laboral, per a la qual cosa les conselleries competents en matèria d'educació, d'igualtat i polítiques inclusives i d'ocupació facilitaràn els recursos necessaris.

h) S'estructura i s'organitza en l'acció tutorial, la intervenció especialitzada de caràcter psicopedagògic i l'assessorament específic proporcionat al professorat, a l'alumnat i a les seues famílies o representats legals.

i) Els diferents nivells en què s'estructura i organitza l'orientació educativa es complementen i s'interrelacionen, per la qual cosa es potenciarà el diàleg igualitari i la col·laboració i coordinació entre aquests.

j) Ha de ser proactiva, transversal i oberta al context.

k) Ha d'afavorir el procés d'evolució dels centres cap a un model inclusiu, la dinamització pedagògica, la qualitat i la innovació educativa.

10. L'orientació educativa, psicopedagògica i professional es desenvoluparà en els centres docents per mitjà de programes o models concrets d'intervenció col·laborativa, d'ajuda o consulta, tant dins de la comunitat educativa com en col·laboració amb altres administracions públiques i entitats privades.

Article 30. Objectius de l'orientació educativa, psicopedagògica i professional

1. L'orientació educativa, psicopedagògica i professional té com a objectius:

a) Prevenir les dificultats de l'aprenentatge per a contribuir a la consecució de les finalitats de l'educació.

b) Contribuir, col·laborar i acompanyar en l'organització del procés d'aprenentatge i ensenyament de manera que resulte el més ajustat possible a les necessitats de cada alumna i alumne, des d'una perspectiva inclusiva i personalitzada.

c) Cooperar i col·laborar en la prevenció de conductes de violència en qualsevol de les seues manifestacions per a garantir que els centres educatius siguen espais segurs de convivència.

d) Promoure programes o accions que contribuïsquen al desenvolupament personal, emocional, professional i social de l'alumnat.

e) Ajudar l'alumnat i les seues famílies en els moments de transició o de presa de decisions que afecten el seu desenvolupament personal, acadèmic o professional d'acord amb les seues capacitats, expectatives i valors.

f) Contribuir a la promoció dels valors d'equitat, igualtat en la diferència, diàleg igualitari, solidaritat, tolerància, respecte i justícia propis d'una societat inclusiva i democràtica.

g) Promoure programes que milloren la convivència i les relacions personals entre els diversos integrants de la comunitat educativa i de la societat en general.

h) Aportar una competència psicopedagògica al centre.

i) Elaborar materials d'informació, orientació i assessorament professional fent servir les tecnologies de la informació i les comunicacions.

j) Informar i orientar l'alumnat i la ciutadania, sobre les oportunitats d'accés a l'ocupació i l'oferta de cursos de perfeccionament o especialització, així com de les possibilitats d'adquisició, avaluació i acreditació de competències i qualificacions professionals i de progrés en aquestes al llarg de la vida.

Article 31. Orientació al llarg de la vida

1. L'orientació acompanya la formació de l'alumnat i de les persones adultes participants al llarg de la vida com un procés continu,

d) Debe contribuir a dinamizar los centros educativos, y promover cambios en el contexto, con el fin de facilitar el progreso educativo de todo el alumnado.

e) Se estructura y se organiza en diferentes niveles de actuación, en que los profesionales trabajan de manera coordinada, en colaboración y de forma complementaria.

f) Tiene un carácter continuo, que hace necesaria la coordinación sistematizada entre los diferentes servicios especializados dependientes de la Administración educativa, las tutoras y los tutores de las diferentes etapas educativas y otros agentes, formales y no formales, con el fin de asegurar una coherencia y una línea común de intervención.

g) Debe garantizar el aprendizaje a lo largo de la vida, comprender todo el proceso educativo y posibilitar el tránsito adecuado entre las diversas enseñanzas, así como entre estas y el mundo laboral, para lo cual las consellerias competentes en materia de educación, de igualdad y políticas inclusivas y de ocupación facilitarán los recursos necesarios.

h) Se estructura y se organiza en la acción tutorial, la intervención especializada de carácter psicopedagógico y el asesoramiento específico proporcionado al profesorado, al alumnado y a sus familias o representantes legales.

i) Los diferentes niveles en los que se estructura y organiza la orientación educativa se complementan y se interrelacionan, por lo que se potenciará el diálogo igualitario y la colaboración y coordinación entre estos.

j) Debe ser proactiva, transversal y abierta al contexto.

k) Debe favorecer el proceso de evolución de los centros hacia un modelo inclusivo, la dinamización pedagógica, la calidad y la innovación educativa.

10. La orientación educativa, psicopedagógica y profesional se desarrollará en los centros docentes mediante programas o modelos concretos de intervención colaborativa, de ayuda o consulta, tanto dentro de la comunidad educativa como en colaboración con otras administraciones públicas y entidades privadas.

Artículo 30. Objetivos de la orientación educativa, psicopedagógica y profesional

1. La orientación educativa, psicopedagógica y profesional tiene como objetivos:

a) Prevenir las dificultades del aprendizaje para contribuir a la consecución de las finalidades de la educación.

b) Contribuir, colaborar y acompañar en la organización del proceso de aprendizaje y enseñanza de manera que resulte lo más ajustado posible a las necesidades de cada alumna y alumno, desde una perspectiva inclusiva y personalizada.

c) Cooperar y colaborar en la prevención de conductas de violencia en cualquiera de sus manifestaciones para garantizar que los centros educativos sean espacios seguros de convivencia.

d) Promover programas o acciones que contribuyan al desarrollo personal, emocional, profesional y social del alumnado.

e) Ayudar al alumnado y a sus familias en los momentos de transición o de toma de decisiones que afectan a su desarrollo personal, académico o profesional de acuerdo con sus capacidades, expectativas y valores.

f) Contribuir a la promoción de los valores de equidad, igualdad en la diferencia, diálogo igualitario, solidaridad, tolerancia, respeto y justicia propios de una sociedad inclusiva y democrática.

g) Promover programas que mejoren la convivencia y las relaciones personales entre los diversos integrantes de la comunidad educativa y de la sociedad en general.

h) Aportar una competencia psicopedagógica al centro.

i) Elaborar materiales de información, orientación y asesoramiento profesional utilizando las tecnologías de la información y las comunicaciones.

j) Informar y orientar al alumnado y a la ciudadanía, sobre las oportunidades de acceso a la ocupación y la oferta de cursos de perfeccionamiento o especialización, así como de las posibilidades de adquisición, evaluación y acreditación de competencias y cualificaciones profesionales y de progreso en estas a lo largo de la vida.

Artículo 31. Orientación a lo largo de la vida

1. La orientación acompaña la formación del alumnado y de las personas adultas participantes a lo largo de la vida como un proceso



planificat i organitzat que propicia l'autonomia en la gestió de les competències personals, professionals, cíviques i socials i en la presa de decisions.

2. L'orientació educativa i professional al llarg de la vida requereix una planificació sistemàtica i la col·laboració de tots les persones membres de la comunitat educativa per a coordinar les accions orientadores i establir la cooperació amb diferents agents, serveis, institucions i administracions.

3. Els centres facilitaràn l'accés a la informació i l'orientació sobre les ofertes d'aprenentatge permanent i les seues possibilitats d'accés.

Article 32. Estructura de l'orientació educativa, psicopedagògica i professional

1. L'orientació educativa, psicopedagògica i professional s'estructura en tres tipus d'intervenció, d'acord amb les seues característiques i els equips que hi participen.

a) Primer tipus d'intervenció: correspon a l'equip educatiu, coordinat per la tutora o el tutor d'un grup d'alumnes.

b) Segon tipus d'intervenció, format per:
– Serveis psicopedagògics escolars (SPE): tenen la consideració d'equips de zona, multidisciplinaris i externs als centres del seu àmbit d'intervenció.

– Departaments d'orientació (DO): són òrgans de coordinació docent formats per un equip multidisciplinari en els instituts d'Educació Secundària, els centres integrats de Formació Professional i els centres de formació de persones adultes.

– Gabinetes psicopedagògics escolars (GPE) autoritzats.

c) Tercer tipus d'intervenció, format pels equips d'orientació especialitzats (EOE). Són serveis especialitzats que complementen la tasca dels departaments d'orientació i dels serveis psicopedagògics escolars en l'atenció a l'alumnat que requereix una qualificació específica del professional que l'atén.

2. Els equips que realitzen el segon i tercer tipus d'intervenció, d'acord amb el que estableix l'article 157.h de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de mayo, d'educació, reben la denominació genèrica de serveis especialitzats d'orientació educativa, psicopedagògica i professional.

3. A fi de garantir una orientació educativa integral al llarg de la vida i dissenyar estratègies comunes afavoridores de la inclusió, es constituïran comissions de treball o equips de coordinació interdisciplinaris que incorporen personal de les conselleries competents en matèria d'educació, igualtat i polítiques inclusives, ocupació i sanitat, entitats locals i altres administracions, en la mesura que els afecte.

4. La conselleria competent en matèria d'educació establirà la composició, les funcions i els òrgans de coordinació necessaris entre els diferents equips i serveis indicats en el punt 1 d'aquest article amb la finalitat de garantir el paper rellevant que ha de jugar l'orientació educativa, psicopedagògica i professional en el marc d'una escola inclusiva.

CAPÍTOL VII

Seguiment i avaluació

Article 33. Seguiment per part del Consell de la Generalitat

La Comissió Delegada del Consell d'Inclusió i Drets Socials pot requerir informació de les actuacions que es desenvolupen i proposar a la conselleria competent en matèria d'educació totes aquelles mesures o actuacions que estime procedents, amb la finalitat que el sistema educatiu valencià siga més equitatiu i inclusiu, posant especial èmfasi en els segments de la població que requereixen una atenció particular o singularitzada.

Article 34. Seguiment per part de la conselleria competent en matèria d'educació

1. La conselleria competent en matèria d'educació dissenyarà plans de seguiment i avaluació de les cultures, polítiques i pràctiques inclusives en els centres i establirà un sistema d'indicadors d'inclusió que facilite i oriente aquest procés.

continuo, planificado y organizado que propicia la autonomía en la gestión de las competencias personales, profesionales, cívicas y sociales y en la toma de decisiones.

2. La orientación educativa y profesional a lo largo de la vida requiere una planificación sistemática y la colaboración de todas las personas miembros de la comunidad educativa para coordinar las acciones orientadoras y establecer la cooperación con diferentes agentes, servicios, instituciones y administraciones.

3. Los centros facilitaràn el acceso a la información y la orientación sobre las ofertas de aprendizaje permanente y sus posibilidades de acceso.

Artículo 32. Estructura de la orientación educativa, psicopedagógica y profesional

1. La orientación educativa, psicopedagógica y profesional se estructura en tres tipos de intervención, de acuerdo con sus características y los equipos que participan.

a) Primer tipo de intervención: corresponde al equipo educativo, coordinado por la tutora o el tutor de un grupo de alumnas y alumnos.

b) Segundo tipo de intervención, formado por:
– Servicios psicopedagógicos escolares (SPE): tienen la consideración de equipos de zona, multidisciplinarios y externos a los centros de su ámbito de intervención.

– Departamentos de orientación (DO): son órganos de coordinación docente formados por un equipo multidisciplinar en los institutos de Educación Secundaria, los centros integrados de Formación Profesional y los centros de formación de personas adultas.

– Gabinetes psicopedagógicos escolares (GPE) autorizados.

c) Tercer tipo de intervención, formado por los equipos de orientación especializados (EOE). Son servicios especializados que complementan la tarea de los departamentos de orientación y de los servicios psicopedagógicos escolares en la atención al alumnado que requiere una cualificación específica del profesional que lo atiende.

2. Los equipos que realizan el segundo y tercer tipo de intervención, de acuerdo con lo que establece el artículo 157.h de la Ley orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de educación, reciben la denominación genérica de servicios especializados de orientación educativa, psicopedagógica y profesional.

3. Con el fin de garantizar una orientación educativa integral a lo largo de la vida y diseñar estrategias comunes favorecedoras de la inclusión, se constituirán comisiones de trabajo o equipos de coordinación interdisciplinarios que incorporen personal de las consellerias competentes en materia de educación, igualdad y políticas inclusivas, ocupación y sanidad, entidades locales y otras administraciones, en la medida en que les afecte.

4. La conselleria competente en materia de educación establecerá la composición, las funciones y los órganos de coordinación necesarios entre los diferentes equipos y servicios indicados en el punto 1 de este artículo con la finalidad de garantizar el papel relevante que debe jugar la orientación educativa, psicopedagógica y profesional en el marco de una escuela inclusiva.

CAPÍTULO VII

Seguimiento y evaluación

Artículo 33. Seguimiento por parte del Consell de la Generalitat

La Comisión Delegada del Consell de Inclusión y Derechos Sociales puede requerir información de las actuaciones que se desarrollen y proponer a la conselleria competente en materia de educación todas aquellas medidas o actuaciones que estime procedentes, con la finalidad de que el sistema educativo valenciano sea más equitativo e inclusivo, poniendo especial énfasis en los segmentos de la población que requieren una atención particular o singularizada.

Artículo 34. Seguimiento por parte de la conselleria competente en materia de educación

1. La conselleria competente en materia de educación diseñará planes de seguimiento y evaluación de las culturas, políticas y prácticas inclusivas en los centros y establecerá un sistema de indicadores de inclusión que facilite y oriente este proceso.



2. Els resultats de l'avaluació dels centres docents serveixen per a orientar les polítiques inclusives i les bones pràctiques educatives en els mateixos centres docents i en l'Administració educativa.

3. La Inspecció d'Educació ha de vetlar perquè tots els centres docents desenvolupen els principis i les actuacions necessaris per a la inclusió de l'alumnat.

4. La conselleria competent en matèria d'educació constituirà mesos o comissions tècniques de seguiment de la inclusió educativa, que poden comptar amb la participació d'associacions, organitzacions o entitats representatives en l'àmbit de la inclusió educativa i sociolaboral de les persones.

Article 35. Seguiment per part dels centres docents

1. Els centres docents han de fer, a través dels seus òrgans, amb la participació de l'alumnat, de les famílies i d'altres agents implicats, i dins del marc dels processos generals d'avaluació, una valoració de les actuacions afavoridores de la inclusió dutes a terme, a partir dels indicadors i les directrius proposades per l'Administració educativa concretats en la seua planificació, tot considerant la seua pròpia idiosincrasia.

2. Els serveis especialitzats d'orientació i els centres de formació, innovació i recursos educatius (CEFIRE) col·laboraran amb els centres docents i facilitaran el suport necessari en els processos de seguiment i avaluació de les mesures incloses en aquest decret.

3. Els resultats de l'avaluació han de servir als centres docents per a detectar les barreres i les bones pràctiques en els processos d'inclusió i orientar les actuacions recollides en el pla d'actuació per a la millora (PAM).

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Primera. Difusió i supervisió de la norma

1. La conselleria competent en matèria d'educació, en el seu àmbit de gestió corresponent, adoptarà les mesures necessàries per a la difusió i l'aplicació d'aquest decret.

2. La Inspecció d'Educació assessorarà, orientarà i informarà els diferents sectors de la comunitat educativa sobre el contingut d'aquest decret.

Segona. Incidència pressupostària

La implementació i el desenvolupament d'aquest decret no pot tindre cap incidència en la dotació dels capítols de despesa assignats a la conselleria competent en matèria d'educació, que en tot cas han de ser atesos amb els mitjans personals i materials que aquesta té assignats.

Tercera. Tractament i protecció de dades

En l'obtenció i el tractament de dades personals referides en aquest decret s'han d'adoptar les mesures que garantisquen la seua confidencialitat i seguretat, d'acord amb la normativa vigent de protecció de dades de caràcter personal.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Única. Derogació normativa

Queden derogades totes les disposicions del mateix rang o d'un rang inferior que s'oposen al que disposa aquest decret.

DISPOSICIONS FINALS

Primera. Desenvolupament reglamentari

1. S'autoritza la persona titular de la conselleria competent en matèria d'educació perquè dicte les disposicions necessàries per al desenvolupament d'aquest decret.

2. La conselleria competent en matèria d'educació durà a terme les actuacions que calguen per a la difusió, seguiment i avaluació dels indicadors d'inclusió, sistemes, projectes, programes experimentals, formació i bones pràctiques inclusives.

2. Los resultados de la evaluación de los centros docentes sirven para orientar las políticas inclusivas y las buenas prácticas educativas en los propios centros docentes y en la Administración educativa.

3. La Inspección de Educación velará para que todos los centros docentes desarrollen los principios y las actuaciones necesarias para la inclusión del alumnado.

4. La conselleria competente en materia de educación constituirá mesas o comisiones técnicas de seguimiento de la inclusión educativa, que podrán contar con la participación de asociaciones, organizaciones o entidades representativas en el ámbito de la inclusión educativa y sociolaboral de las personas.

Artículo 35. Seguimiento por parte de los centros docentes

1. Los centros docentes deben realizar, a través de sus órganos, con la participación del alumnado, de las familias y otros agentes implicados, y dentro del marco de los procesos generales de evaluación, una valoración de las actuaciones favorecedoras de la inclusión llevadas a cabo, a partir de los indicadores y las directrices propuestas por la Administración educativa concretadas en su planificación, considerando su propia idiosincrasia.

2. Los servicios especializados de orientación y los centros de formación, innovación y recursos educativos (CEFIRE) colaborarán con los centros docentes y facilitarán el apoyo necesario en los procesos de seguimiento y evaluación de las medidas incluidas en este decreto.

3. Los resultados de la evaluación deben servir a los centros docentes para detectar las barreras y las buenas prácticas en los procesos de inclusión y orientar las actuaciones recogidas en el plan de actuación para la mejora (PAM).

DISPOSICIONES ADICIONALES

Primera. Difusión y supervisión de la norma

1. La conselleria competente en materia de educación, en su ámbito de gestión correspondiente, adoptará las medidas necesarias para la difusión y la aplicación de este decreto.

2. La Inspección de Educación asesorará, orientará e informará a los diferentes sectores de la comunidad educativa sobre el contenido de este decreto.

Segunda. Incidencia presupuestaria

La implementación y el desarrollo de este decreto no pueden tener ninguna incidencia en la dotación de los capítulos de gasto asignados a la conselleria competente en materia de educación, que en todo caso deberán ser atendidos con los medios personales y materiales que esta tiene asignados.

Tercera. Tratamiento y protección de datos

En la obtención y el tratamiento de datos personales referidos a este decreto se adoptarán las medidas que garanticen su confidencialidad y seguridad, de acuerdo con la normativa vigente de protección de datos de carácter personal.

DISPOSICIÓN DEROGATORIA

Única. Derogación normativa

Quedan derogadas todas las disposiciones del mismo rango o de un rango inferior que se opongan a lo dispuesto en este decreto.

DISPOSICIONES FINALES

Primera. Desarrollo reglamentario

1. Se autoriza a la persona titular de la conselleria competente en materia de educación para que dicte las disposiciones necesarias para el desarrollo de este decreto.

2. La conselleria competente en materia de educación llevará a cabo las actuaciones necesarias para la difusión, seguimiento y evaluación de los indicadores de inclusión, sistemas, proyectos, programas experimentales, formación y buenas prácticas inclusivas.



Segona. Entrada en vigor

Aquest decret entrarà en vigor l'endemà de la publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*.

València, 27 de juliol de 2018.

El president de la Generalitat,
XIMO PUIG I FERRER

El conseller d'Educació, Investigació, Cultura i Esport,
VICENT MARZÀ IBÁÑEZ

Segunda. Entrada en vigor

Este decreto entrará en vigor el día siguiente al de su publicación en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*.

València, 27 de juliol de 2018.

El president de la Generalitat,
XIMO PUIG I FERRER

El conseller d'Educació, Investigació, Cultura i Esport,
VICENT MARZÀ IBÁÑEZ

ANNEX

Nivells de resposta educativa per a la inclusió

NIVELLS DE RESPOSTA PER A LA INCLUSIÓ					
NIVELL	A QUI S'ADREÇA	AGENTS RESPONSABLES	SUPORTS	MESURES	DOCUMENTS
I	Tota la comunitat educativa i relacions del centre amb l'entorn sociocomunitari	Òrgans de govern Òrgans de coordinació Òrgans de participació	Suports del centre	Mesures que impliquen processos de planificació, gestió general i organització dels suports	Projecte educatiu (PEC) Pla d'actuació per a la millora (PAM)
II	Tot l'alumnat d'un grup classe	Planificació, desenvolupament i avaluació: equip docent Coordinació: tutora o tutor Assessorament: serveis especialitzats d'orientació i professorat especialitzat de suport Col·laboració: agents externs, si és el cas	Suports ordinari	Programacions didàctiques que donen resposta la diversitat de tot l'alumnat del grup Activitats d'ampliació i reforç per al desenvolupament competencial i la prevenció de dificultats d'aprenentatge Actuacions transversals que fomenten la igualtat, la convivència, la salut i el benestar	Unitats didàctiques Pla d'acció tutorial i pla d'igualtat i convivència, inclosos en el projecte educatiu de centre (PEC) i concrets en el pla d'actuació per a la millora (PAM)
III	Alumnat que requereix una resposta diferenciada, individualment o en grup	Planificació, desenvolupament i avaluació: equip docent Coordinació: tutora o tutor Assessorament: serveis especialitzats d'orientació Col·laboració: professorat especialitzat de suport i agents externs, si és el cas	Suports ordinari addicionals	Activitats d'enriquiment o reforç Adaptacions d'accés al currículum que no impliquen materials singulars, personal especialitzat o mesures organitzatives extraordinàries Actuacions d'acompanyament i suport personalitzat Mesures de suport en contextos externs al centre per a l'alumnat en situació de malaltia, desprotecció, mesures judicials o altres situacions Mesures en ESO: inclouen també l'organització del currículum en àmbits d'aprenentatge i programes específics d'atenció a la diversitat Mesures en ensenyaments postobligatoris, règim especial i formació de persones adultes: s'especifiquen en el capítol V	Pla d'atenció a la diversitat, pla d'acció tutorial i pla d'igualtat i convivència, inclosos en el projecte educatiu de centre (PEC) i concrets en el pla d'actuació per a la millora (PAM)
IV	Alumnat que requereix una resposta personalitzada i individualitzada	Planificació, desenvolupament i avaluació: equip docent Coordinació: tutora o tutor Assessorament: serveis especialitzats d'orientació Col·laboració: professorat especialitzat de suport, personal no docent de suport i agents externs, si és el cas	Suports especialitzats addicionals	Adaptacions curriculars individuals significatives Adaptacions d'accés que requereixen materials singulars, personal especialitzat o mesures organitzatives extraordinàries Programes específics que requereixen adaptacions significatives del currículum Programes singulars per a l'aprenentatge d'habilitats socials i d'autoregulació del comportament i les emocions Flexibilització de l'escolarització Prorrogues de permanència extraordinària per a l'alumnat amb necessitats educatives especials Determinació de la modalitat d'escolarització Atenció transitòria a l'alumnat que, per condicions de salut mental, requereix suports en contextos educatius externs	Pla d'actuació personalitzat (PAP) Totes aquestes mesures requereixen avaluació sociopsicopedagògica

CARÀCTER
SUMATORI I
PROGRESSIU

* * * * *

NIVELES DE RESPUESTA PARA LA INCLUSIÓN					
NIVEL	A QUIEN SE DIRIGE	AGENTES RESPONSABLES	APOYOS	MEDIDAS	DOCUMENTOS
I	Toda la comunidad educativa y relaciones del centro con el entorno sociocomunitario	Órganos de gobierno Órganos de coordinación Órganos de participación	Apoyos del centro	Medidas que implican procesos de planificación, gestión general y organización de los apoyos	Proyecto educativo (PEC) Plan de actuación para la mejora (PAM)
II	Todo el alumnado de un grupo clase	Planificación, desarrollo y evaluación: equipo docente Coordinación: tutora o tutor Asesoramiento: servicios especializados de orientación y profesorado especializado de apoyo Colaboración: agentes externos, en su caso	Apoyos ordinarios	Programaciones didácticas que dan respuesta a la diversidad de todo el alumnado del grupo Actividades de ampliación y refuerzo para el desarrollo competencial y la prevención de dificultades de aprendizaje Actuaciones transversales que fomentan la igualdad, la convivencia, la salud y el bienestar	Unidades didácticas Plan de acción tutorial y plan de igualdad y convivencia, incluidos en el proyecto educativo de centro (PEC) y concretados en el plan de actuación para la mejora (PAM)
III	Alumnado que requiere una respuesta diferenciada, individualmente o en grupo	Planificación, desarrollo y evaluación: equipo docente Coordinación: tutora o tutor Asesoramiento: servicios especializados de orientación Colaboración: profesorado especializado de apoyo y agentes externos, en su caso	Apoyos ordinarios adicionales	Actividades de enriquecimiento o refuerzo Adaptaciones de acceso al currículo que no implican materiales singulares, personal especializado o medidas organizativas extraordinarias Actuaciones de acompañamiento y apoyo personalizado Medidas de apoyo en contextos externos al centro para el alumnado en situación de enfermedad, desprotección, medidas judiciales u otras situaciones Medidas en ESO: incluyen también la organización del currículo en ámbitos de aprendizaje y programas específicos de atención a la diversidad Medidas en enseñanzas postobligatorias, régimen especial y formación de personas adultas: se especifican en el capítulo V	Plan de atención a la diversidad, plan de acción tutorial y plan de igualdad y convivencia, incluidos en el proyecto educativo de centro (PEC) y concretados en el plan de actuación para la mejora (PAM)
IV	Alumnado que requiere una respuesta personalizada y individualizada	Planificación, desarrollo y evaluación: equipo docente Coordinación: tutora o tutor Asesoramiento: servicios especializados de orientación Colaboración: profesorado especializado de apoyo, personal no docente de apoyo y agentes externos, en su caso	Apoyos especializados adicionales	Adaptaciones curriculares individuales significativas Adaptaciones de acceso que requieren materiales singulares, personal especializado o medidas organizativas extraordinarias Programas específicos que requieren adaptaciones significativas del currículo Programas singulares para el aprendizaje de habilidades sociales y de autorregulación del comportamiento y las emociones Flexibilización de la escolarización Prórrogas de permanencia extraordinaria para el alumnado con necesidades educativas especiales Determinación de la modalidad de escolarización Atención transitoria al alumnado que, por condiciones de salud mental, requiere apoyos en contextos educativos externos	Plan de actuación personalizado (PAP) Todas estas medidas requieren evaluación sociopsicopedagógica

CARÁCTER
SUMATIVO Y
PROGRESIVO